

„თეატრი ზე სომხურება“

1923,

1924,

1925,

1926,

Handwritten signature

Handwritten notes at the top of the page, including the date "18.11" and "1924-1926".

Handwritten notes in the middle section, including "1925 N 8-10-3" and "1925 N 11".

Handwritten notes in the lower middle section, including "1925 N 8" and "1925 N 5".

Handwritten notes in the bottom middle section, including "1924 N 12(15) 03. 16" and "1924 N 16".

Handwritten notes at the bottom of the page, including "1924 N 13" and "1924 N 17".

27 07 15 V [2 հարցում]

1923 թ. [2 ևս [102] հարցում ընդհանր.]

1924 թ. [2 ևս [100] հարցում ընդ.]

1925 թ. [2 ևս [100] հարցում]

1926 թ. [2 ևս [3] հարցում]

Կրթությանը ու պահ 1925 թ. N 4

ընդ, հարցումը ընդհանր. ընդ

ու. թ. N. 1925. N 3

(Կր. ուղղորդում 1-34 - N 5. 1915 թ.

Կրթությանը պահում - N 9 1925

Հարցումը
ժողովի անդամների թիվը - քանակը
N 11. 1925 թ.

Միջինը ու վերջինը
(ու. ուղղորդում)

1910 թ. ընդ. ուղղորդում: ընդհանր. կարգի 40 - N 6
[Կր. ուղղորդում 2-10, 2-10, 1914 թ.]

1914 թ. N 1-42.

1915 թ. N 1-52.

1916 թ. N 1-53.

1917 թ. N 1-45.

1918 թ. N 1-16.

1919 թ. 1-15.

1920. 1-89.

[1921 - 1922 ընդհանր.]

1923 1-3

1924 1-30

1925 1-12

1926 1-3.

1

ქვირა, დემებრის 9

ფანი 15 კავ. ჩვი.

1923 წ. — № 1

706 5

კ. შარჯანიშვილი.
აკადემიური თეატრის ხელმძღვანელი და მთავარი რეჟისორი.

შინაბარსი:

მეთაური:	ა) განახლებულის ძალოვნით	1
	ბ) უჩვეულო ზეიმი	"
	გ) კვლავ „ჩვენი ჟურნალი“	2
ნ. გვანცალაძე—ვენერა სდუმდა		2
ივ. გომართელი—პოეზიის გარშემო		3
კაიუს პელი—გამზდარი სიზმარი		"
ი. ჯრიშაშვილი—სომეხთა სვედა (თქვაერ)		4
ნარკანი—ხელოვნება ჩვენში		"
იოსებ იმედაშვილი—სვენაფსი მწერალი—ალ. აბაბეგი		5
ტრ. რამიშვილი—სიყვარულის საზღვართან, პიესა სამ მოქმედებად		"
პ. დ.—ჩვენი სახალხო თეატრი		7
მარიჯანი—ძველ ლექსებიდან		9
აკაკი ფაღავასთან—ინტერვიუ		"
ა. ციხისთავი—ლადო მესხიშვილი უკანასკნელად თავის სამშობლო ქ. თელავში		11
პროფ. მ. თოიძე—მხატვრობა		12
შ. სანთლი—ქართული თეატრი რეცენზია: ალდამიანი-მასსა	14—15	
კენჭი—საბავშვო თეატრი.		
ამხანაგი—საზოგადოებრივი ცხოვრება—მ. ანთელავა		15
ბიბლიოგრაფია, ხელოვნების კრონიკა.		—16

„თეატრი და ცხოვრება“-ს ფუნდისათვის

შეხარი ჟურნალ „თეატრი და ცხოვრება“-ს განახლებას და მის გასაძლიერებელ ფონდისათვის შემომავებს ამავე ჟურნალის რედაქციაში ორი ჩრეონი და ვიწვევ სურვილისამებრ გულშემატკეარ ამხანაგებს: 1. ვუკლო ბერიძეს. 2. პეტრე ზუმბაძეს. 3. გერბანე გოგიტიძეს. 4. დათიკო ჩიჩუას. 5. შიტროფანე და მიხაკო ლალიძეს. 6. ნოე სიხარულიძეს. 6. ბიძე ბერიძეს. 7. მიშა აბაშიძეს და მთელ შემადგენლობას „ახალ წრე“-სთან არსებულ კოლექტივისას.

სიმონიკა ბერიძე.

ვწირავ განახლებულ ჟურნალ „თეატრი და ცხოვრება“-ს ფონდის გასაძლიერებლად ხუთ ოსმალურ ლირას და ვიწვევ მოქ. ვლადიმერ გოგის, ლაგუნტი ჯანაშიას და ტარასი ხაჭაპურიძეს მოიტანონ რედაქციაში თავისი შეწირულება.

ვ. ჩახავა.

1910-1923

წიგნი № XIII

№ 1

ცხრილი № 1

„თეატრი და ცხოვრება“

ყოველკვირეული ლურჯი-ბიანი ქურნალი

რედაქციის დრ. პინა: რუსთაველის ქ., № 10 (ქუჩა, რომელიც დატოვდა ურთხვად, ახალი წყარო).

ფოსტით: ტფლისი. რედ. „თეატრი და ცხოვრება“

იოსებ იმედაშვილს.

თეატრი. პოეზია. მუსიკა. მხატვრობა. ქანდაკება. საზოგადოებრივი ცხოვრება.

დარსდა 1910 წ.

კვირა, დეკემბრის 9

გამოცემა 1923 წ.

დეკემბრის 9

განახლებულს სწორედ ზღაპრულ ფასკულჯს კალღინით მომავლებს ხელოვნება, იმ ფასკულჯს, — მუღამ მისიკენ რო ნილტვის, რამდენიმე ასეული წლის შემდეგ, მუსიკან მიახლოვებული, მის სხივებში ჩაიფურელება, რათა ხელახლად წარმოიშვას.

და ახლად წარმოშობილმა ახალის ძალით, ახალის ივრით, ისევე მზისაგნ გაიქროლოს. „ახალი იმოდენს ვერას იქმს, მრისხანე და ძლიერი, რასაც იქმს მშვიდობიანი კალმის პატარა წყვილიო“, — ეს კარგად ნათქვამია საერთოდ ხელოვნების შესახებ.

ხასმოდელულ საუკუნეთა განმავლობაში ჩვენს ქვეყანა თუ ვადარა არა ერთსა და ორს მძლავრ ქარტახილს, ხელოვნებას უნდა ვუშადლოდეთ. ჩვენი წარსული დროის ხელთქმნილი და ზეშთავინებელი შემოქმედების ძეგლი გზას გვიხსნიან საერთაშორისო ოჯახისაკენ. ასეთია ხელოვნების იდუმალი ძლიერება. და, შეიძლება, ხელოვნებას: რასოდეს ისეთი დიდი მნიშვნელობა არა ჰქონოდეს ჩვენთვის, როგორც დღეს.

მსოფლიო ომიანობამ ფექტეშ გათელა კაცობრიობის უკეთილშობილესი მკნემა-თვისებანი: მშობა, სიყვარული, ა და მ ი ა ნ ო ბ ა.

რევილიუციამ ძირვესევიანად შეარყია ძველი შეხედულება მრწამსი, საუკუნოებით განმტკიცებული ლირებულბანი. ზღესა კველფაფრის ხელახალი გარდავსება. სული ადამიანისა ძიებებს ახალ გზას, ახალ მცნებას, შინაგან არსებობის სახარდოს. ყოველივე ეს კი შეუქმლან მოვეცეს ხელოვნებამ. და, აი, ასეთ დროს უპოქებლბა დანაშაულია. იყო დრო, როდესაც ხელოვნება მხოლოდ სრა-სახლეების კელდე შიგანი მყოფთ ატკობდა.

დღეს-კი ხელოვნების მომავლოებელი სხივები ქიხებებს უნდა მოეფინოს, ქარხანასა და ველ-მინდვრებს.

ასეთი იყო მუღამ ჩვენი მრწამსი.

ჩვენ მუშაობას ვიწყებთ იმ ხანაში, როდესაც ქართული ხელოვნებას ყოველმა დარგმა ურთა უნდა შეისხას, განახლების გზაზე შესდგეს.

ვეფიქრობთ ჩვენი მკირდელ ძალითონ ხელი შევეწყუთ, ექროთ თეატრსა და საზოგადოებრივ ცხოვრებას და რაგის ხალხში ფართო აღ გავრცელებს.

არა ნაკლებს ყურადღებით მოვექცევით უცხოეთისა და ჩვენის მებოლოების საეთეატრო-სასცენო ყოფა-ცხოვრებასაც.

მომევა ზეიდრი ჩვენი, ნაქისრი მოვალეობა... მაგრამ რაედენად მამევა, იმდენად უფრო გატაცებულის ძალით ვეშევიტის მის უღელში.

განახლებულ და გაოკეცებულ მუშაობისკენ მოვეუბნობთ ხელოვნების ყველა დარგის უანგარო მუშაკთ ხალხის სამედიცინოდ!

სალამი და გამარჯვება, ჩვენი მკითხველო!

უჩაბუჯო. დღეს სახალხო თეატრი ზეიმობს ზაიში. თავის 30 წ. ნამოღაწევის თავს. მალღირ მუშა-მშრომელ ხალხისგან დადაფნიოი. სახალხო თეატრმა ხალხი ახალ ცხოვრების საუფექტულო აზიარა.

განახლებულ არსებობის მიზნები დღესახა. ვაღლია მებძოლი სულ, ა ხალხისწერი გამწობანი, საერთაშორისო მისწრაფებანი. სახალხო თეატრმა ამ 30 წლის განმავლობაში ბევრი ჰპანია სუვეტმა, ბევრი დამრკოლებმა ნახა, მაგრამ ერთხელეკ გულში ამოჭრილი მიზნისთვის არ უღალატნია.

ეს მიზანი იყო ხელოვნების საშუალებით ხალხის ზეიმობრივ-განებრივი აშალებმა და საზოგადოებრივი გათფითცხოზიურება, მასში სიყვარულის, მშეხიერების და ზესაცობის წენებათა შიანერგვა.

მისი მიზანძეით არა ერთი და ორი სათეატრო
ჯგუფი გაჩნდა ტფილისსა თუ დაბა-ქალაქში.

ამიერიდან სახალხო თეატრის ასპარეზო კიდევ
უფრო უნდა გაუფართოვდეს.

სახალხო თეატრის დროშა მიუღოს საქართვე-
ლოში უნდა აფიჩილდეს, — ყველგან, სადაც ქი ქა-
რთული მუტუელებმა, ქართული გაგონება.

ამისთვის უნდა მოწვეულ იქნეს სრულიად სა-
ქართველოს სახალხო თეატრთა სცენისმოყვარე —
მოღვაწე მუშაკთა ყრილობა.

ყრილობამ უნდა გამოიმუშავოს საერთო წესი
და გეგმა, თუ რა გზითა ემსახუროს სახალხო თეატ-
რით მივიღო ხალხის — მუშა გლეხთა წესისა საქმეს.
და ეს კიდევ უფრო გააპარყინენებს სახალხო
თეატრის დღევანდელ ზეგნს.

დიდება სახალხო თეატრს!
დიდება, ვინც ამ საქმის განვითარებაში თა-
ვისი წვლილი შეიტანა და დღეს კი ვეღარ სტკებმა
თავისი ნაამაგდარი!

სალამი და გამარჯვება მის დღევანდელ უან-
გარო მუშაკთ!

კვლავ „ჩვენი უარნალი“

დღეიდან იწყებს კვლავ გამოსცლას ჩვენი უარ-
ნალი.

განახლებული სახით, სა მათ ტრადიციით წყლდა-
მაგრებული იგი უზრუნველად თავის ნაცდ გზას — ფარ-
თო მშრომელ მასების გონებრივთა გათვითცნობიერ-
რებას და ჯართულ კულტურის კერის გაღვივებას.

და ეხლა კვლავდება და გ მართლება იმ სურ-
ვილებისა და იმედებისა, რომელიც აღეგზნებ
კვლავ მისი გამოცვლით ქართველი მშრომელი ხალ-
ხის გულში, ჩვენი უარნალის მიზანსა და მისწრაფე-
ბას შეადგენს. ჩვენი მიზან-იკი იგივეა: — მუდამ ელ-
ვაგრე მიზიდველი და დამატყვევებელი, — ნელი ნელ-
მაგრამ მტკიცე ნაბიჯით ასედა იმ მწვერვლებზე,
საიდანაც მერყეობდა და ხელოვნება მუქა ჰვენს
მთელს სამყაროს...

ამირანმა რომ დემოტებს ციცილი მოსტაქა-
ეს მიზანიც მაშინ ჩაისახა კაცობრიობის გულსა და
გონებაში... და სანამ იარსებებს აღმართული ლტოლ-
ვა სულიერ და გონებრივ ამაღლებისაკენ, სანამ
დაუმრეტელ წყაროდ იმდინარებს მის გულში სურ-
ვილი განკაცებისა და გაღმარაკაცებისა, ეს მიზ-
ნიც წარუშლელი და უკვდავი იქნება...

ამ მხრივ მიზანი მტკიცებულად რთულია და
მისი საბოლოო ხაზმოსმაც შეუძლებელია. მაგრამ
სწრაფვა მისადმი, სანაშნური მისადმი, რაც იმავე
ღროს მასუღდამულებული და შინაარსის მიმცემა
კულტურული კაცობრიობის ცხოვრებისათვის, გარ-
და იმისა რომ სავალდებულოა, სანუკვარიც არის
და ჩვენი საიმედოვნებით ვღებულობთ ამ ტვირთს.

ვენერა სლუმდა

სათნოების გამოხმატცილი ჩემქორთმა უკვე დაქ-
რული ჰქონდა, რომ მოქანდაკე სათუთ გარნობებს
ამეტყველებდა.

ვენერაც გარნობდა თვის დიდება მშვენიერე-
ბას და მთელ სამყაროს შეგაბარდა ნახო ღიმილით.

ხელოვნების ერთგული მონა აღტაცებას მო-
ქალაქეს უხარობდა:

— შენ რაღას იტყვი, მეგობარო, როგორ
მოგწონს ეს ქანდაკება?

— თერაფსი ქვეა, მაგისთანა მარმარილოს
რომში კაცი ძნელად შეგვუბნა!

ვენერამ უტყდა ამ სიტყვებზე ღიმი შესწვიტა
და მოქანდაკემ იარილი იტყე დაჰყარა.

წარვიდნენ წყნალი.

ოკლვიანმა ჩვენმა პლანტიტამ თავის მმრბანე-
ბელს გარეშაშო ბეჭი უბრინა.

ახალი ხალხით შეოკვალა კამბიზი, კირა
და ტეტეწმაც მინორტყარი დამიორჩილა...

მაგრამ ვენერა...
ახალს რას იტყვი; ხელოვნების ნახო ქორუშო?
ვენერა სლუმდა.

ნიკ. გვანცალაძე.

პოეზიის გარეშე

აპოლო და დიონისო ორი სხვა უედავი, მარად ბრწყინვალე და მარად ჰაბუტე ხელოვნების-ხელოვნება შვილია თავისი დროისა და ის მდებარე განიცდის ამა თუ იმ გავლენას. მე არა მწამს უმიზნო ხელოვნება; ვიტყვი მტკაც—არ არსებობს სრულებით უმიზნო ხელოვნება. სხვადასხვა დროს, სხვადასხვა ისტორიულსა და საზოგადოებრივს პირობებში ხელოვნების მიზანი სხვადასხვა არის, მაგრამ საცა არ არის აპოლო და დიონისო, იქ ხელოვნება არ არის და ვერავითარი მიზანი, რა-გინდ დიადიც იყოს, მას ვერ გაამართლებს.

ხელოვნების ერთი დაიგი—პოეზია ძველადგანვე განვითარდა ჩვენში. ქართველ ხალხს უაღრესად პოეტური შემოქმედების ხალხია. ჩვენმა ძველმა პოეზიამ კარგად იცოდა, რა ეკუთვნოდა კესისარს და რა—ღმერთს.

მასა ჰქონდა საზოგადოებრივი მიზანი, მაგრამ ის იყო გამსჭვალული აპოლოს სიბრძნითა და მშვენიერებით, დიონისოს სისხლისითა და გატაცებით.

განა „ვეფხისტყაოსან“-ში არ არის ჩამოსხმული მძიმე ბრინჯაოში საზოგადოებრივი იდეალი? მაგრამ იქ არის აპოლოც, დიონისოც.

შემდეგ და შემდეგ დუბუკური ბედის წყალობით ჩვენი პოეზია ასცდა ამ გზას. წარსულ საუკუნეებში ხომ ის გადაქცა ერთ დიდ ეროვნულ გოდებათ და ცრემლებმა აპოლოს მშვენიერება ჩამოართვეს, გლოვის რეკამ დიონისოს მზოური სიმღერა დაჰყარა. ლექსში ოღონდ სამშობლო ჰყოფილიყო და მეუღს წყობილების ამსახველი ზამთარი ან ტარტარიზი, და საზოგადოება აღურთოვანებულა იყო. რა თქმა უნდა, ასეთ მიმართულებას ჰქონდა თავისი ვაპართლება, ის აუცილებელიც იყო, მაგრამ პოეზია იქ ცოტა იყო.

ოღი, აკაკი, ვეა? დიდა მეგონები არიან მხოლოდ იმის გამო, რომ ცრემლსა და გოდებაში აპოლო და დიონისო არ ჩააღრჩეს.

მეოცე საუკუნე უსათუოდ არის რენესანსი ჩვენი პოეზიის: აზრი ახალი, ფორმა ახალი; ვადა-ფასება ძველისა და ახალის ძიება.

ცისფერი ყანწლები მართალი არიან: პოლიტიკოსს და სოციალურ რევოლუციებზე ადრე ჩვენს პოეზიაში მოხდა რევოლუცია.

ხშირია ვაგონებთ: მნიშვნელობა იმას კი არა აქვს, თუ რაზე და სწერენ, არამედ იმას, თუ როგორა სწერენ.

სიყალბეა!

ორივესა ავს ერთგვარი ღირებულება რ მნიშვნელობა: რასა სწერენ და როგორა სწერენ.

არც ერთი, არც მეორე დღეს აღარ არის ხალასი ნიჭის საქმე.

უნიკოპი პოეზია არ იქნება, მაგრამ მარტო ნიკოც დღევანდელი პოეზიის ტერმოს ვერა ჰპოდაც. საპირობა ნიკთან ერთად ინტელიგენცობა.

შესაძლოა, ზოგიერთმა ვერ გამიგოს და აქვე განემარტავე: ინტელიგენტობა იგივე ცოდნაა, განვითარება.

ამ მიზეზით შეიძლება უბრალო მუშა უფრო ინტელიგენტი იყოს, ვიდრე დამლომიანი.

კითხვა რომ ვინმე დაიყენოს: დღი ნიჭი და პატარა ცოდნა, თუ ჰატარა ნიჭი და დიდი ცოდნა, მეორეს ვამჯობინებ.

ასეთია ჩვენი დრო.

დღეს არის გატაცება პროლეტარული პოეზიით.

მე მინდა მისი აყვებება...

ჩვენი პოეზიისათვის ახალი ხანა იაიწყო. მრავალი მოწვეული, მაგრამ მცირე იქნება რჩეული. მით უსაკუთხ ხელოვნებისათვის.

ივ. გომარტილი.

გამხდარი სიზმარი

როდესაც შევნიშნე, რომ მთაზე ჩემი კერპი აღარ იყო, მაშინ ვიგრძენე შეშოღოგომის სიხალღე. დასუსტული, გაძარცვული დღეები. ტირილი. მოთქმა. ვაება. ტირილი... და ცრემლების ნაკალი ძველ დატანგებულ საკურთხეულას წინ.

სად? საით? ვინ?

მინდა ზარს ჩამოვრეკო. და გლოვის ხმა ქარის ფრთებს ვავატარი ქვეყნის საცნობლად.

მინდა მსოფლიო ათრთოლდეს. და ამ თრთოლვაში მე ვყოფ დანაშავე. სად? საით? კინ?

ლეგნდას დაერქმევა გამხდარი სიზმარი. და ჩემი სული გაღრეს უჩვეული სულგნს. სად? საით? ვინ?

თუ გლოვის ხმა ჩემი კერპის მთამაც ვერ აიტანა, მაშინ დღე აღმოხდეს მას დაღარულ გულიდან ნღველი, რომ წალეკოს ცოდვით დასვე ქვეყანა. და კერპთან ერთად გაქრეს ჩემი ფერდილი.

სად? საით? ვინ?

უკანასკნელად ჩამოვრეკე ზარს.

კაიუს პელი.

სომეხთა სეპლა

ოვ. თუმანიანი.

სომეხთა სეპლა — ზღვა უნაბირო.
ტულა აშლილი და მოგროვილი.
სული დაძვებს ციხეურ საფარონს,
იწვეს კაცშით მოუკროვილი.

ხან აღელდება. საკუთარ სულში
ეტებს ვასაქანს და აღთქმულ კიდეს;
ხან მოქანტული ჩადის უფსკრულში
და გბტდება ზღვურ სიმშვიდეს.

მაგრამ ამ ლტოლვას არა აქვს ბოლო;
არ სჩანს ნაბირი და არც ზღვის ფსკერი.
და სიცოცხლბოს ტანჯვით, რომ ცვლავ იბრძოლოს
უხაზღვრო სევდით გადნაწეური.

ხელოვნება ჩვენი

ქვეყნის მშენებნას, მის სულიერ საუნჯეს ხელოვნება წარმოადგენს. ხელოვნება უღირსი საზოგადოებას ერიცხება, მაგრამ ხელოვნება მისი ეკონომიკური და ფიზიკური დონისა, გამომთქმელია მისი სულის სიდიადისა, ამსახველი მისი შემოქმედების ფორმალური დონისა.

სადაც ხელოვნება მიმკვდარებულია, იქ სიცოცხლის მაჯაც დნებთ სიკვამლე, სადაც ხელოვნება დაკვიფრებულია, იქ ცხოვრების სინამდვილეს სანდობს სულიერ სიღრმეს.

ხელოვნება ის ჯადოსნური სარკეა, რომელიც უნაკლოთ აისახავს ადამიანისა, ერის, თუ კაცობრიობის ყოველ განცდას, ყოველ სწრაფვას, ყოველ ძლიერ გარდატეხას წარსულსა თუ აწმყურში.

ხელოვნება ცხოვრების სინამდვილის გაუკვადებება, მისი შელამაზება, მისი ყოველდღიური ფორმების შეცვრადება, მისი მდგრადი სულის ქანდაკური სახეობა; იგი არის მუსიკალური ბგერათა შემატეხილება და თუ გნებავთ დისონანსთა თუ ასონანსთა პარმიონიული ვლერა.

კაზმული მწერლობა, ხუროთმოძღვრება, მუსიკა თუ ქანდაკება, ღრამა თუ მხატვრობა — ყოველი დარგის ხელოვნურ ნაწარმოებს სამი გარდღვალვი თვისება ახლავს: დედა აზრი, გარეგანი ჩამოქმედება და გადმოცემის ელფერი.

ხელოვნების სავანეც და დედამაზრიც ისეთივე მრავალფეროვანია, როგორც ცხოვრების სინამდვილე და, მით უმეტეს, როგორც ადამიანის სულიერი განცდანი. ცხოვრების სინამდვილე და მისი შესაფერი სულიერი განცდა აუცილებელია ორგულია.

ამისათვისაც ხელოვნება შეიძლება იყოს კლასიური: ზეკლასიურიც, პარტიულიც, ზეპარტიულიც, პროლეტარულიც, გლეხურიც, არისტოკრატიულიც, დემოკრატიულიც.

ეს დამოკიდებულება იმაზე, თუ რა საგანი, რა შინაარსი და დედაზარი არის ჩაქსოვილი ხელოვნურ ნაწარმოებში, რა ცხოვრების ქარავზუხა ნაკერი მისი სახეობა, რა წრეში და გარემოებაში აღზრდილი თვითონ ქორეირი ხელოვნებისა.

თუმცა უმაღლესი ხელოვნება უფრო ზოგადია, ყველასთვის მისაწვდენი, ყველასთვის სინამდვილისა და სიამის მტვრელო, ყურას გულის მომჯადოებელი, ყველას გონების წაშრაკი.

ხელოვნური ნაწარმოების გარეგანი ჩამოქმედება ბუნებრივის აუცილებლობით იმ ფარგლით ისახლებება, სადაც მისი შემოქმედი ტრიალებს, რომელ ენახედაც იგი აღზრდილია და რომელი ხალხისათვისაც იგი სწავს.

ეს ითქმის განსაკუთრებით კაზმულ მწერლობაზე. განსხვავებულ მდგომარეობაში სახეობებით ხელოვნება (მხატვრობა, ქანდაკება).

ეს ეტება არა მარტო ენას, არამედ ნიშანდობლივ თვისებას ენის მიმოხერხისას, ხალხის ზნე ჩვეულებას, სხეულისა თუ სულის სიღრმეს, ცხოვრების პიროვნარდნილ მიმსაგებებას, თუ არსებულ სინამდვილის შეღამაზებას ამ დონემდე, რომ არ იკარგებოდეს დედანის მოკვლობა.

ამ სახით გარეგანი სახეობა ხელოვნური ნაწარმოებისა თავისი ბუნებით ერეგებულია.

უშითარისი და გადამწყვეტი მნიშვნელობა ხელოვნურ ნაწარმოების სრულყოფაში ეკუთვნის აზრის სიღრმეს, კაცობრიულ მნიშვნელობას და გადმოცემის ელფერს.

თუ მოქანდაკის უმტყუნა მაჯამ, თუ მხატვრისა ვერ მიავნო შეზარზნულ ფერადების ავღვრებას, თუ მფოსანმა რკინის ჯაჭვით არ გამოჰკვეთა ყოველი ასახული გმირის სულიერი ზღვაობა, თუ ხუროთმოძღვრამ უღრვივით დღეობით არ გადასქედა შენობის თაო, — ყოველისფერი ფუქდა ჩაიფლავს, ზღუდა შეგვჩრება მხოლოდ უსუსური ცდა მიღწევისა, შეგვჩრება მხოლოდ სიბრალეობა და დანაშენის გრძობა ბედგაუთიარ ხელოვნის მიმართ.

ყოველი აზრი, ყოველი განცდა, ყოველი შეგრძნება თუ ნივთი, შეიძლება გახდეს ხელოვნების საგნად.

მაგრამ საქმე ისაა, თუ ეს საგანი რაოდენად არის ზოგადი, კაცობრიული, რა აზრისა და განცდის გადმოცემა ნაწარმოებში, რამდენად ნიშანდობლივია და ძლიერი მისი განსახება. მაგალითად, წარმოვიგონოთ, რომ დახელოვნებულმა მხატვარმა ვასაოცარის ოსტატობითა და ფერადობა შეზავებით დახატა მოკაწყვლულ ქუჩის ის ადგილი, სადაც ერთი ჯეი ამოვარდნილია და ეს სურათი ისეთი სიძლიერით და სიცოცხლით არის გადმოცემული, რომ მიმავალი ადამიანი ფეხს არიდებს ქვეს.

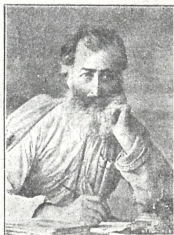
რამდენად არის აქ გამართლებული ხელოვნების დანიშნულება და მიზანი?

ამ მარტეხას და იმავე დროს რთული საკითხის შესახებ მოვალაპარაკოთ შემდეგ ნომერში.

ნარკანი

სენარსი (მეჩარე)

სენის ბატონის გავლენიან ოჯახში დაიბადა, დიდრავულად ზრდიდნენ, სავანებოდ ასწავლიდნენ, „საილიტაკოდ“ ამზადდნენ, მაგრამ მან სიყრმიდანვე მდაბიო ხალხის ოფლით სურთქვა ისურვა და მშრომელი ხალხის ყრფეცხოვრების მწარე ამბავით გული დიპქმსა.

ა ლ. შ ა ზ ბ ე ვ ი
(1847—1893)

ყაზბეგის მითს მწვერვალს მოსწყდა, შორს დაექანა, რომ თვისი ველური, შურტყენილი რწმენით, რაინდული გატაცებით ბარუნნი თვის განცდათათვის ეხიარებინა...

მაგრამ ვერ მიუტყდნენ: იმას, ვინც შემოქმედების ცეცხლი იწვოდა, იმას ვინც ქვეყნის სიღვავარამი თავის გულის ძაბით ჩამოქანა, ვინც გრმნობათა კოცონი ააგინებდა, — გულცივიად შეხედდნენ.

— ბედოვლათია, მამა-პაპული დოვლათი გავლანავა!

— დიდი გვარიშვილმა იჯარადრობა დაიწყო

— ფუქსაეცია, სულელი, ბეცი, ჩერჩეტოო!
— თვითონ რა არის, სხვას რას ასწავლოსო!
და არც თეატრმა შეიწყნარა, რომელიც იმ დროს უმეტესად სეენ-დამესსულთა ნეთსაყუდარი იყო.

— მსახიობად არ ვაგვიხარა! ჩაწურადე — კ — რამდნიც გინდა იცევე ხანჯლებზე. მავით თეატრში ხალხს მოვიხიდავით.

არც დრამატურგად იცნეს და 21 პიესამდე უკან დაუბრუნეს.

ასე უსურებდა ეგრედწოდებული „ინტელიგენცია“, იმ დროს რომ საზოგადოებრივ შეხედულებას აქაზრავებდა.

ამ „ინტელიგენციამ“ პირველხანად არც მწერლად იცნო, — მხოლოდ მდაბიო ხალხმა შეიგნო თვისი ჯადო-შემოქმედი და წყურტუნად დიფნავა „ელგუჯას“, „მამის მვედლს“.

და იქნება ესეც იყო მიზეზი, ანუ გავითის უმსალობა, რომ იმ დროს მართლა და კეთილშობილი რედაქტორი იც. მანაბელი, გახვითის ფურცლებს უთმობდა ფედეტონი დაგვიწყრეთ.

და მეორე მხრივ — მუშა მკითხველის თხოვნა: „ასეთი ამბები ხშირად დაგვიწყრეთ“, ანუ — „ელგუჯას ასე აწეოდ ნუ მოქალაქეო“ და სხვ.

დიად, მეტეორივით გამოიქროლა, ჩენი და შეიცხოვრების ცახვ, ნაივლი ზოლი ვაალო და საგითეოში დალია ნაწყმები სული, რომ შემდეგ ახალი ლეგენდრული საიცოცხლე დეწყუ შთამომავლობის სსოვნაში.

ტ რ. რამიშვილი.

სიმყარსულის საზღვართან

პიესა სამ მოქმედებათ.

მოქმედების:

გიორგი ერეკლიძე

ელპიდა — ცოლი მისი

სალომე — დედა ელიპიდასი

მერიკო — დისწული ელიპიდასი

ლენა

შერმანდო ხართანიძე

ვლიშერ მამჩაძე

კლიკო ელვაძე

მეხოზდანი მელანო

ვახჯანგი, 3 წლისა, გიორგის და ელიპიდასი ვაჟი.

მოქმედება პირველი

სენა: ეფიმიტოდ შორსული ოთახი, რუსთალოი, სამი კარია: მარჯვენა, მარცხნივ და პირდაპირ, შუაში, რომლიც გადის დეფუნში. ამ კარებში ატეო-ოქეთ ათიოი ფანჯარაა. ფარღის ახლისა სენაზე არაფერ არის, მცირე პატუხის შყმადე მარჯვნივ კარზე დან გამოლის მერიკო, ელიპიდა წიგნილი ზღუში, შივა შუა კარებთან და ექმანის

მერიკო. ელო, ელო! (შუა კარებს დერეფნიდან მოადგება ელო) აი, როგორც იყო, ეიპოვნენ ელო, თუ გიყვარდ არ გააქუქყიანი და წაივითხო თუ არა — დაგიბრუნენ, ხომ იცი რა ფაქიზი კაცია მია გიორგი. (უქნობა ქალი რალაცის ჩუმიდ ეტყვის და მიდის).

მერ. (მევა როიალითან, უწესრიგით მიყრილ-მოყრილ ნოტებს ერთი მერიკოზე აწყობს, ეტაყრკაზე შემოსდებს და უეკრივი უიბე, კინაღამ დამაიწყდა! (საჩქაროდ გადის შუა კარებში, იმავე დროს მარცხენა კარებიდან გამოდინა: ელიპიდა — სადა შინაურ ტანისამოსში და გიორგი — შნითან ევროპიულ ტანისამოსში გამოწყობილი).

გიორ. (გამოილაპარაკებს. ხელში უჭირავს შერმანდოს მერიკე წიგნი) შედეგია, შედეგია ერთი სიტყვით, შერმანდო ამეამად ცენტრია საზოგადოებრივი ყურადღებისა დიდად მიზარის, რომ რვა თვის ნაცნობობის შემდეგ ასე დაგვიახლოვდა და შეგითვისა. როგორც მისსუსს (წიგნს მავიდაზე დასდებს) ჩენს მეგობრობას კონსერვატორიაში ჩაყვრა საფუძემდელი სიმეონიურ საღამოზე. შენმა მუსიკალურმა ნიჭმა, სხეუბთან ერთად ისიც მოაჯადოვდა. თუ არა ესეცდები, ჯერ მგონი, შენ გინახულა კულისებში. მერე, როცა გაიგო მენ იმ ვიყავი,

ასეთი იყო ალ. ყაზბეგი, ა. მოჩხუბარიძე, ივგეძე მოხევე, შო წინაღ (1893 წ. 10, XI) მახვილის სახელობის საიკეთიშო გარდაცვლილი, სინდისნაქნჯაბა ქართველმა საზოგადოებამ რომ მისიკენ გასაცენა დიდებით, თითქოს იმ რწმენით, რომ ჩენი მისი ლალ შვილებს—თუშ ფეშა-მოხევე ხეცსურ რეზი გულში ღრმად ჩსტვლიათ თვისი სასწუკარი ზელოს მცენებანი?

რა იყო მისი მცენებანი?
თავისუფლების სიყვარული, ხალხის ნებისყოფის ხელშეუხებლობა, მოძმეთათვის თავდადება, თავისი რწმენისათვის შეუღრბელი ბრძოლა და რწმენა, რომ:

„ძლდეს ვახერტს წვეთი, თუ მუღამ ერთ ადგილს დაედინება!“

დიდმა მხატვარმა მგზნებარე გრძობით და მომხიბლავ სურათებით ახატა საქართველოს მე 19 საუკუნის დასაწყისის ტკივილები, ის ხანა, როცა უცხო ძალამ—ძველი თვითმპყრობელ რუსეთის უხეშმა ქესლმა გაქვალ ადგილობრივი ადამები ხნე-ჩვეულებანი, თემური წყობილება-შეხედულებანი... გვიჩვენა, როგორ მხდებოდა ძველის რღვევა და ახალის თანდათან დამკვიდრება და სხ...
და ამ დიდ მწერალს ნახს დავეკუ.

თუმცა იგი თავის ციკლების მომდგე მოთხრობებს სზარად სტანდში სწორდა, ანუ რედაქციოში, ისე, რომ დანაწევს თვალს არც კი გადაავლებდა პირდაპირ ასეთ-ანწყობს გადასცემდა ხოლმე, ასაწყ-

უობად მიინც შემდგომი კვეთი დაუწყეს ცქერა: გვ არ არის მოთხრობათა ავტორიო.

იმ დროის კაცუნებმა, მდაბიო მოქალაქურ სულით გაღუნთილუმმა ვერ შეიცივნეს ხელოვანის ორსახეობა და უშუალო კმედილა.

არა თუ შეიგნეს და თვისი სიყვარულით გაათბეს,—ორ გზის საიკეთიშოაც ჩასვეს.

ვინ იცის, იქნებ უსაბუთოთაყ.
ჩენი 12—13 წლის წინად ხელში ჩაგვყვარდა ერთი ბარათი, თვით ალ. ყაზბეგის მიერ ხელმოწერილი, რომელშიაც აი რა ეწერა:

„მამო ანტონ, ისევე შენ თუ ვახსოვარ, ერთი პაპიროზი გამოიმეზავენ. თვით გიყებმა საიკეთიშო ჩამადგეს—სულელი ხარო. როდემდე უნდა ვიყავდე აქა, მინი სახდრო“. ამ ბარათს მეორე მხრიდან ეწერა: „ასტ ფურა“ (ანტონ ფურცელაძეს). *

დღეს, როდესაც 30 წ. მსრულდა, რაც ეს სულმნათი მწერალი ნეშტით მისი მშობლიური მიწის წიაღში განისვენებს, ხოლო სულთა—მთელი ქართველი ერის გულში, მწერალი, რომელიც სამშობლო მწერლობას მხოლო შაიავინდელით ჰპოსეს, თვით შეუბლ დანისდულია.

საქიროა ერთხელ და სამუდამოდ განიზბიოს ცრუმეტყველთაგან მისი თვითმქედობის წინააღმდეგ წამოყენებული ბრალდება.

*) ეს ბარათი დამწერალი იყო ქიანკის ლ თუ სხვა. წამოღლის სახეზე კვლავდღე გავიწყდა ვერ ჩაიკეთა 1909 თუ 1910 წწ., ესანდრო ყაზბეგის არხსაჲ. 1910 წწ. ვანდაბრძეზა რომ გამოიქოს, სხვა მზოკალ ხელთნაწერთან ერთად ეს ბარათიც საღადაც გაქვია.

გამეცნო და მომილოცა მეუღლის გამარჯვება. ბევრი თბილი სიტყვების შემდეგ დაგზორდით ერთმანეთს. მეორე თუ მესამე დღეს გვეწვია ოჯახში, რომელიც მას ათემა ვ ასე ძლიერ სუყარს. (მთელი ამ დილოვის წარმოთქმის დროს დრო და დრო კოლს გადახედავს, რალაც ორაზროვნად და სახეზედაც გამოუყრთის წყენა-ნარევი ოდნავი ირონიკა, ცოლი თვალს არიდებს. ამ დროს დღერფანში ზარჯვე ე მხრიდან მოიხისის მერიკოს შემდეგი სიტყვები: „მოთია ვიყო, რაკი ხელში ჩამივარდი, ვერსად გამიქციე“. მოადგება შუა კარებს, ხელში უჭირავს ვ წლის ვახტანგი, ამითი უვილი. ვახტანგი ფეხშიშველია, აცვია შავი მოკლე შარავი და უქამრო მწ წითალი ბლუზა. თავზე კი თუშური ქუდი).

მერ. ამა ეხლა წარუთავებ მსაჯულებს. (იმათ) დილას აქეთ ეს მესამეჯერ გამეპარა ქუჩაში, ძლივს დავიკარი. რალაც ზედნე რომ არ მიმესწრო, ის იყო ტრულგვარების მოძს უნდა დასჯახებოყო შუბლით.

გიორ. (ვახტანგს ომილით) შენ, ეი, ახანავო, რა ძალიან თავებდობ ხომ არ გინდა წაგიტაკო?

ელა. თუ. სხეც როგორ მოუთხუზნია! (მერიკოს) წაიყვა, თუ ხათრი ვაქვს, და პირი მოჰპანე. (მერიკოს გაეკავეს).

გიორ. (სათის დახედავს) ოპო, წასვლის დროა.

ელა. მალე დაბრუნდები?

გიორ. არ ვიცი,—მერე რა?

ელა. მინდა ერთ ფრიად საქირო საქმეზე მოგელაპარაკო, სხვათა შორის დღეს ჩენსა შერამინდლოც მოვა.

გიორ. მართლა?

ელა. ჰო.

გიორ. შენ ეს საიდან იცი?

ელა. მერიკოს შეხედდროდა გავხში და იმისათვის დეგბარებინა.

გიორ. კეთილი, კეთილი. მამ მივდივარ. (გაიწეეს მისკენ საკუნცნელად).

ელა. (უკან დაიხევის და პირსაც იქით მიიბრუნებს) **გიორ.** (ვაიცებულ) ეს რას ნიშნავს?

ელა. არაფერს იმის მეტს რამ... არ შეიძლება აღმანიზი მუღამ აღურხის გუნებაზე იყოს.

გიორ. (ორაზროვნად ჩაიკინებს მხოლოდ სწრაფად და ოდნავ) უკაცრავად, უკაცრავად... საინტერესოა ვიცოდე, როდის აქეთ გახდ ჩენს მიმართ ასეთი მომპირნე. როგორც მასოსეს, წინეთ სულ სხვა იყო, მაგრამ არაფერია, ავიტან, ოლონდ ეს არ იყოს უფრო ცუდის (ცუდის წინამორმდელი. (უცრავ) მამ დღეს შენ გინდა რალაც დიდი რამ მითხრა, არა?

ელა. დიახ.

ეს ერთი.
 მორეც—მთელი მისი ნაწერები, გარდა იმი-
 სა რომ ტომებზე გამოვა, თითოეული მოთხრობა
 ცალცალკე უნდა გამოვიდეს იაფად თუნდა ასეთი
 სათაურით: „ალ. ყაზნეგის მიხილითყა“, რათა
 მზარდი თაობა და ხელმოკლე ხალხი ხარზად დაე-
 წაფათ.

მანინ მისი შემოქმედება ერთი ასად ინაყო-
 ფიერებს.

იოსებ იმეაშვილი.

ჩვენი სახალხო თეატრი

დღეს ჩვენი საზოგადოებრივი ცხოვრებისათვის
 დიდი სახეობო დღე არის. ხალხის მიერ შექმნილს
 მეშუათა მიერ გამოზრდილსა და ფართო მასისათ-
 ვის გულგადაშლილ სახალხო თეატრს 80 წელიწა-
 დი შეუსრულდა.

მეშუათა უბანში ჩაისახა იგი იმ დროს, როდ-
 საც მეფის სასტიკი რეპრესიით ყოველი ცოცხალი
 სიტყვა დევნილი იყო. მუქებმა შექმნეს იგი იმ დროს,
 როდესაც ყოველი ნაბიჯი მოძიეთა კულტურული
 განვითარებისათვის შიგ საშოშვივ იღრზობდა ხოლ-
 მე და გულციების ზვიად კედლს ენარცხებოდა.
 მუშებმა გადაისროლეს მისი სხივები ქალაქის მიდა-
 მოებში და, როცა ირველი მდმურება იყო მხო-
 ლოდ გავეყვებულა, ამ დრომ აუღირობიებიდან ის-
 მოდა გამამხვებულნი ხმა, მოყოლება ბრძოლისათ-
 ვის.

გორ. არ შეიძლება ესა?

ელმ. არა, მერე იყოს.

გორ. იმდენად დამანტრესე, რომ ვეცდები მარ-
 თლაც მალე დაბრუნდ. იმიდის, კარებიდან
 უკან მოიხედავს და მხრების აწვეით გადის.)

მერ. (შემოდის შუა კარებიდან).

ელმ. ბავში სად არის?

მერ. პირი დავბანე და გზოში გავისტუმრე ტო-
 ლებთან, დეიდა ანიკომ გადომიხსნა ელპიდას-
 დან საჭირო საქმე მიქვს და მნახოსო.

ელმ. კარგი, წავედ. თუ შერამნდო მოვიდეს—მოა-
 ცლეთაე, მალე დაბრუნდები. დედა სად
 არის?

მერ. მამადავითში წიკვაზე,

ელმ. პო მართლად, დღეს ხომ კირია. (გადის შუა
 კარებში, მერიკო კი მარჯვნივ. მალე გამოვა,
 მაკიდაზე შეამჩნეს შერამნდოს თხზულების,
 იღებს, გადაფურცლავს და ნაწი ღიმილით
 თავისთვის კითხულობს ფეხხედგომით. დი-
 არკება ზარი, წყნით ხელში გადის და შერ-
 მანდის შემოუძღვება.)

მერ. (შემოლაპარაკებს) სად არიან თქვენები?

მერ. გიორგი ეტლა გავიდა სახლიდან, დეიდა კი
 აგერ გახლავთ მეზობლისას. გთხოვთ დაუცა-
 ლით.

მერ. ძალიან კარგი, ჩემო მერიკო, ძალიან კარგი.

აგქალის ქუსა, ჩელურეთი, ავლაბარი, რკინის-
 გხელთა უბანი, ვერა და, დასასრულ, ყველაზე ერთ-
 თად თავმოყრილნი უკვე მოყოლობის და ფართო
 სახალხო სახლში. იოლად თქვის, მაგრამ არც ასე
 იოლი არის განვილო გზა—გზა გაკირებებისა, სი-
 ლაუკიასა, უმიღებლობისა, დენებისა და დამკირებისა.
 საჭირო იყო გმირული თავგანწირვა, უმრეტელი
 აღმადურნა და გიჟური გატაცება, რომ სათუთო აე-
 ვანი ხალხის კულტურისა ცხოვრების სიღუბნურს
 არ გაეოხებინა.

და თუ აქამდე საჭირო იყო მტიციე ნებისყო-
 ფა, სურვილი გამარჯვებისა, რომ სახალხო თეატრი
 30 წლის მოღვაწეობის მიჯნაზე შექმდარიყო, ამ-
 ეამდე ცხოვრების ახალ პირობებში, მეშუათა ახალ
 მოთხოვნილებების მიხედვით უფრო დაკვირვებული,
 გაღრმავებული, ჩვენი ეპოქის შესაფერი გაქანება
 საჭირო, რომ სახალხო თეატრი ხალხურ თეატრად
 დარჩეს და თავის მიერ დასახელ მიზანს ემსახუ-
 როს.

ამ მხრივ უადრესად საყურადღებოა გერმანიის
 ხალხური თეატრის მოღვაწეობა. აი, კერა, რომე-
 ლიც განუწყვეტელი ჰდვიგის, როდესაც გერმანიის
 ძველი ცივილიზაცია ჰქინდებდა, ირვევა. ამ ხალ-
 ხურ თეატრებში სტეფეს ახალი წყარო, აქ ისმის
 ახალი სიტყვა, კამიტალისტური ცივილიზაციის
 უეჭველი დაღუპვის მტიციე იმედით გამოწვეული,
 და მანინ, როდესაც გარეგანი კულტურა დიდი ქა-
 ლაქებისა თავის გამოსახლებას მარტოოდენ მსუ-
 ბუქი ვასართობის ადგილეთში ჰპოვებს, როდესაც
 დიდი თეატრებს შემოედანტათ მაყურებელნი და

მერ. სად გაკითხე, ყმაწვილო, ეს ხუთი დღე, (ამ
 ჩაყუპაპათ თუ მიწან?)

მერ. უნდოდათ, მაგრამ ვერ მივათეთი. (როიალზე
 მიყრდნობილი ჰ პიროს სწევს.)

მერ. ავად ზომ არ იყავით?

მერ. დიახ!

მერ. ეს სულ სხვაა, ვინ იცის, რა არ ვიფიქრეთ.

მერ. ლეერთო ჩემო, ამდენმა ყურადღებამ ღამის
 გამაწიოლოს... სხვა რა ამბავია თქვენს სას-
 წალებელში?

მერ. ის ამბავია, რომ ერთი მგონის მერე წიწ-
 მა (რევენებს წიწვზე) მთელი გინახოა მოა-
 ჯადოვა, ახ რომ იცოდით, რამდენი გატაცე-
 ბული თაყვანისმცემელი ჰყავს თქვენს ნიჟს
 იქ, რამდენი თაყვანისმცემელი.

მერ. ნუ თუ მართლად?

მერ. დიახ! ამას ისიც უნდა დაუმატო, რომ ეს გა-
 ტაცემა ზოგიერთებს თქვენდამი სიყვარულად
 გადაექცა.

მერ. და კაცმა არ იცის, სად იწყება ერთი და სად
 თავდება მეორე განს?

მერ. დიახ, დიახ, ერთი სიტყვით ფაქტი კოლექ-
 ტიური სიყვარულისა ცხადზე უცხადისია.

მერ. კარგი, ნუ გადამართ კაცი... ვადამეთ ყვე-
 ლა იმით ჩემი უგულივითდესი მალღობა ჯერ
 კიდევ დაუმსახურებელი ყურადღებისათვის.

მერ. კარგია, ერთი ნუ ინახებთი.

კრიზისის შესახებ ბჭობენ, აი, აქ—ამ სახალხო თეატრებში ინასკეცა ახალი კულტურა ხელისუფლებისათვის მებრძოლი კლასისა და ყოველ ახალ თქმას, ყოველ ახალ გამარჯვებას გაუაყიებთ თვალყურს აღდევნებს უზომოდ გაყვდილი აუდიტორია.

ჩვენი სახალხო თეატრისთვის ეს გზა აუცილებელია. ეს არას სწინდარი, მისი მომავალი გა-

მარჯვებისა, ეს უნდა იყოს მისი მსახურების იდეალი ისევე, როგორც აქავე ხალხის მსახურისთვის უცემდა მას მჯავ.

გერმანიის სახალხო თეატრებმა არ იციან, რა არის უნიათობა, სასოშიზმილიზმა, კენთების მოღუნება. ვით ჩვენი ეპოქა, ივინი ყოველთვის დაკომიული არიან და ესმარებთან ხალხის ყოველ ამოძახილს.

აი, ცოცხალი მაგალითი. მომავალი სახე ჩვენი სახალხო თეატრისა.

კიდევ ერთი თეატრის ახასიოტებს ამ თეატრებს: ივინი უბნებს ემსახურებიან, — იმ უბნებს, რომელნიც მუშათა მკიდრო მოსახლეობას წარმოადგენენ.

ჩვენი სახალხო თეატრიც სწორედ ასეთ მოძრაე თეატრად უნდა გადაიქცეს. თავისი დასით მოვევლინოს ჩვენს მუშათა უბნებს, შემდეგ კი პროვ. ნკიას.

3. დ.

ნარკანი, შალვა დადიანი, ტრ. რამიშვილი.

შერ. საინტერესოა ვიცოდე, პირადად თქვენ რა პოზიცია გიქირავთ იმ საერთო ფერულში?
მერ. მე ვარ ის ერთადერთი გამონაკლისი, ვისაც თქვენ ასე ძლიერ ეგაგრებით (კისკისი წასკდება).
შერ. ახ, შე წიწმბა, შე წიწმბა... (ხელს წაავლებს მერიკოს მარჯვენა ხელს თავის ხელეში მოაქცევს).
მერ. არ მოგეწონათ ვანა! (ხელს გაინთავისუფლებს).
შერ. ახა ეხლა მიამბეთ რამე იმ თქვენ კვას და გაუკინარ მათემატიკაზე?
მერ. მომილოცეთ, მომილოცეთ.
შერ. რა უნდა მოვლოცოთ?
მერ. უკვე წააშავს ჩვენიან წყუთლი.
შერ. მართლა?
მერ. იი, რაც ჩვენ ვლოცეთ მოხუცო რვეიზორი.
შერ. დამაიწყდა, რა გვარია?
მერ. შატაკიძისა, ეტაკოს იმას შავი ქირი. ივით, ხმები, ჩვენი გინაზიის დირექტორად მიაგიორგი ინიწმბაო.
შერ. მიქოს, მიქოს!
მერ. ახ, ნეტავი მავას მოვეწერებოდე.
შერ. თითონ რაღას ამბობს?
მერ. არც პოს, არც არას .. ისე, ივინის თავისებურად ულვაშეში: „რა ძალიან გიხარიათ კულტურაზე, თუ მოვიდეთ, გიჩვენებთ ფეთებასაო“, მიიხარა ამ დილით.

შერ. ოო, გიორგი სება კაცია, თუ ერთი ფეხი შემოღდა, მორჩა, საფუძვლიანად გარდაქმნის იქავლობას. (უეცრივ) მართლა, მერკო, თქვენ თითქოს რაღაც წიგნი მიხვებთ ამას წინად.
მერ. დიახ.
შერ. სახელდობრ?
მერ. კნუტ ჰამსუნის მისტერიები.
შერ. ახ, უკაცრავად, ჩემო (კერიალავ, უკაცრავად, ხვალ უთუოდ მოვიტანთ).
მერ. დიდად დამავალებთ.
შერ. უბრალო რამე, ნეტავი შემედოს სულცი თან გამოეყაყოლო.
მერ. (კისკისებს და უეცრივ მას) ღმერთო, რა სხეინაირად შენოშქერიო!
შერ. მე თქვენით უზომით ვარ აღტაცებული და მიტოშ... (უეცრივ მოხვევს ტალიაზე ხელებს, გაღუწევს თავს და ხარბად დაიწყება მის ლალისფერ ტუწებს).
მერ. (მცირე გაფართოხლების შემდეგ) ახ, რას სჩადიხართ? (ვამორცკვა, აღმურ მოკიდებულნი და აილელებულია, შეხედავს შერმანდის შაშინარევი ნაზი ლიმილით).
შერ. (ხელს დაუქურს და ეამბორება) რამ შეგაშინა ნაზად გაზოლი ივგარის მისის ვარდო, არ აა გივიერს ჩემს საქციელში? შენი

კმელ ლექსებიდან

ეს მართალია: მიიხიბლენ და გაკვირდებიან.
შენ ჩემ ლექსებთან აღარ მოხვალ, არ დაბრუნდები;
აღერსში გამჩნევი სიბოროტეს და სიაცვაკეს
და შენს ლაღინში ბავშვის-მოვლას მხოლოდ ეფენდები.

ეთი პიფარის რკალი თეთრ ღრუბლებში მორცხვად მცურავი
ესეც ნახია, ნაფურცკრთალი და მიღუღლი,
თავის მშობლებზე პირველ დღიდან მუნჯად მდურავი —
ამოცანაა ჯერ არვისგან გამოკვლეული.

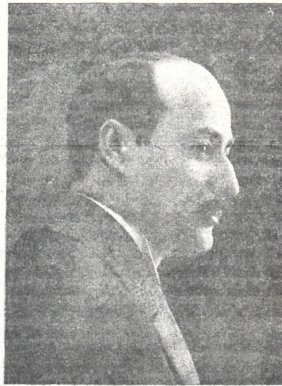
ეცი მი მიღწობს მე ეს გრძნობა ჯერ არ ყოფილი
და რითმანავით მოვიღლები, გადახუნდებო,
შენ კი სხვისი ხარ, ბედნიერი და კვაყოფილი
და ჩემ ლექსებთან აღარ მოხვალ, არ დაბრუნდები.

დავტყერი ბავშვის თავლის თვლებს, ბროლიულ სეტებს,
მიღიმის საცნობ ნახაზობის გუგუდავება,—
ამას შეფურავ ჩემს დაწყვეტილს საყოცხლის წვეთებს
და მომავალშიც ამას ვეცეტი ჩემს აღსარებას.

დახტულ ფიქრებს დღეს არვინ სურს შენსა გარემუ.
შენს მოლოდინში ბავშვის აღერსის მხოლოდ ეფენდები,
დავარი დღეს მარტო ამის ძიძაო, ამის ფარეზად —
შენ კი სხვასთან ხარ, არასოდეს არ დაბრუნდები.

მარიჯან.

- საიარაო ფშინევა, ვის არ დათბობს, ვის არ წართმევს.
- მერ.** არ ეციე სწორედ რა ეფუოლი თქვენს საქციელს.
- მერ.** ყველაფერი, გარდა შეურაცყოფისა და ბოროტი განზრახვის. ეს იყო მგონის მძერი ალერსი, გამოწვეული მერიკოს ანგელოსური მშვენიერებით.
- მერ.** რაკი ასეა, მეც რაღა მეთმის.
- მერ.** ძვირფასი მერი, ზღბობა იქით და სხვანაირად არ ჩამომართვა ყოველივე ეს.
- მერ.** არა, არა. უკაცრავად, ესლა კი უნდა დროებით მიგატოვოთ, სამზარეულოში საქმე მაქვს დაუშვარებელი არ მოიწყინოთ, საცაა დეიდაც მოვა. თუ გენებათ შესუსით გაგერთეთ. (ზარის ხმა) აჰა, აბა ჯერ გავიგო ვინ არის. (გადის დერეფ.)
- მერ.** (პაპიროს მოსწვევს და გაივლ-გამოივლის. ჯდება სავარძელში და გაზეთს ათვალავრებს).
- მერ.** (მცირე პაუზის შემდეგ შემოძვლებდა ერთს ეკროპოულად გამოწყობილს ქალს, ლენას) მომბანდიოთ, აო, აქ დალუცადეთ. (უჩვენებს სკამზე) გთხოვთ. როდის დაბრუნდება არ ეციე, ყოველ შემთხვევაში ერთი საათის შემდეგ უთუოდ მოვა.
- ლენა.** მაღლობს მოგასწენებ.

აკაკი ფალავაძე

ინტერვიუ

სახელმწიფო სათეატრო ინსტიტუტის დირექტორ აკაკი ფალავასთან.

ჩვენი თანამშრომელი ესაუბრა რეჟისორ აკაკი ფალავას ჩვენში სასცენო განათლების

- მერ.** (გადის და მიეფარება).
- მერ.** (როცა ლენა შენიშნა, წამოხტა) ამას ვისა გხედავ? ლენა, ჩემო კულრაპე, ჩემო ერთად ერთო. (ხელზე ეამბორება).
- ლენა.** აი, სად დავიპირე მოლაღატე რანინი!
- მერ.** (სავარძელზე უჩვენებს) გთხოვთ!
- ლენა.** სად გაკრი (უკლუტო. ეს იყო (დაჯდა) შენი დაპირება?
- მერ.** სინდისს გეფიქვები არ მეცალა. სწორედ დღეს ვფიქრობდი შემოვლას.
- ლენა.** თუ ყველა პიერე შენსავით უპირულია, აგვიშენდება სწორედ ოჯახი.
- მერ.** გეუბნები, არ მეცალა მეთქი. დღეს გეწვევი და დაპირებულსაც მოგიტან.
- ლენა.** ვნახით, ვნახით!
- მერ.** შენი თავიღია?
- ლენა.** არხინად იყავი, მაქიმო წაივია, ერთი კვირით.
- მერ.** კარვადაც მოქცეულა... დმერთო ჩემო!.. ისა და შენ.. რა კონტრასტია!
- ლენა.** ერთი ეს მოთხარი, აქ რა გინდა?
- მერ.** მე იმით ძველი მეგობარი ვარ და ათასში ერთხელ შემოვირბენ ხოლმე. თვით შენ რისთვის გარჯილხარ?
- ლენა.** მინდა ვთხოვო, მოგვიზაღოს ერთი შორეული ნათესავის ბავშვი

შესახებ. პარტიცემულობა ხელმძღვანელებს შემიდგე აზრი, რაღაც სიტუაცია-სიტუაცი მოგვყავს:

ჩემს მიერ დაარსებული და შექმნილი დრამატული სტუდია, ამ ქვეყნის, თანახმად საქართველოს სახალხო კომისარიათის 10 ოქტომბრის დადგენილებითა. გადაკვიდა სახელმწიფო სათავტრო ინსტიტუტად. მიუღო შეზღუდვებია ჩემის სტუდიისა დაედაე საფუძვლად დღევანდელს ინსტიტუტის შემიდგენილობას. წელს მივიღეთ მხოლოდ 16 ახალი მსმენელი ქალი და ვაჟი. მუშაობა სწარმოებს ინტენსიურად, საღამომობით 5—8 მდი მეცადინეობა სასწავლო სავნებში, 8 საათიდან რეპერტუკიები. ვმზადდებთ: კ. მარჯანიშვილი პირველ ქართულ პანტომიმის თ. ვახვახიშვილის: „მზიანა-მზეჲ პლასტიკის მასწავლებელი ვ. ყიფნის დახმარებით. მე—ტოლდრის პიესის „დამიანით თუ მასისა?“ ეს უკანასკნელი თითქმის მზადაა, მხოლოდ უსახსრობა ხელს გვიშლის ეს პიესა საჯარო წარმოდგენად გამოვიტანოთ. იმედი მაქვს, ეს დაბრკოლება, მაღელ იქნება დაძლეული.

სასცენო განათლების კულტურა, თუცა ხანტად, მაგრამ მცოდრად იკლებს ფებს ჩვენში. ცხადია ამას მოჰყვება გადახალისება ჩემის სცენისა და არამც თუ გადახალისება—ახალი დასისა და, მაშასადამე, ახალი თეატრის შექმნა. ეს არ არის თორბოლი წინასწართქმა, არამედ რეალი უაქტია, რაიმის მოწინავე ჩვენ ძლიერ მოკლე ხანში გავხდებით.

მე არ გეცითათ, რაოდენ დიდი იქნება ჩვენი მუშაობის შედეგი. ახას, უეჭველად, ყველანი დააუა-

სებენ ჯეროვანად თავის დროზე. დღეს-დღეობით კი, რომ მეტად საჭირა და მნიშვნელოვანი საქმე კეთდება—ეს ყველასთვის, რინც კი გასცნობია ჩვენს მუშაობას, ცხადია.

რაც შეეხება მომავლის პერსპექტივებს, უნდა მოვასხენოთ, რომ იმეფები დიდია და სრულიად საფუძვლიანიც. ქართველ ხალხს დიდი პოეტეციალურა შესაძლებლობა აქვს საერთოდ ხელოვნების სფეროში და კერძოდ სასცენო ხელოვნების დარგშიაც. არტისტული შესაძლებლობით—შეიძლება თამამდ ითქვას—მიიღო საქართველოა გავლენითილი, მხოლოდ ეს არტისტები რჩება გაბნეული ბუნებისა და ადამიანთა წიაღში და ჯერ ხელოვნურს ბრძენდში არ გაწურულა. ეს კი მორბი ამოცანა და მე გმონი, თანდათან და ძლიერ მოკლე ხანში ჩვენმა ქვეყნამ უნდა გამოჰკოს თავის წიაღიდან მრავალი დას ხელოვნათა ყველა დარგებში. მარტო დედაქალაქში რომ მიმოიარათ და თვლი გადაავლოთ მანქანებზე მოკაცანე ქალთშვილი, გოცლებით—რაოდენი არტისტული (ამ სიტყვის ფართე მნიშვნელობით) მასალა არის (მომომბეული სრულიად უზომობით და ამას ვერა გრძნობ. ასევე ვაფებთ: მრავალნი, რომელთაც აქვთ უეჭველი სასცენო შესაძლებლობანი—რჩეობენ წვრილმან საქმეებში, ან ხშირად სრულიად უსაქმიოდ, დახურდავენ, ვიდრე სერიოზულად შეისწავონ რომელიმე დარგი ხელოვნებისა. მოთხოვნელება კი დიდია და ყველა ქართველს, რომელსაც აქვს, რასაკვირველია, სათანადო ნიჭი—დიდი მომავალი მოულის.

შერ. შეუძლიათ არის. დროებით უარს ამბობს კერძო გაკვეთილებზე. მით უმეტეს პატარებებს არ ანაზღებს, უფროსი კლასების მასწავლებელია.

ლენა. მართლაც?

შერ. დიახ.—ეს მე ნამდვილად ვიცი.

ლენა. საწყენია. ახ იმედი მჭონდა!

შერ. ნუ დაღონდებთ, სხვა მოუხახობთ, ამაზე საღამოსი შეივლიდაპროკით.

ლენა. ძალიან კარგი. რას მიუტრებ?

შერ. იცი ლენოკა, მის შემდგე ერთი ორად დამ შეგნებულხარ. დმერთო ჩემო, რამდენი ცუცხლი, რამდენი ნაბრწყალია! ახ, ის ლამე, საენტარია ლამე!

ლენა. ძალიან გენატრება?

შერ. ერთხელ კიდევ და მეერ თუნდ მომვალთ. კეკლუკო, ლენოკო, ჩემო ცქრიალავ, ბალის უენწულა ხარ, დეეღავა ატამი, ნორჩი ჩარგვავლებული, საღამოს მოვალ და სულ ერთიან ჩავახარებუნე.

ლენა. (ნელა კისკისებს)

შერ. მოვალ და კვლავ შეგატრებ, ალერისი და კოცნის ტბაში, რომ ჩვენი თრობის ყიყინი, გაისმოდეს ბილა ცაში. (უნდა აკოცოს).

ლენა. (წამობტება და განზე გახტება) მოიცა, გიყო, რას ჩაღიხარ. ვილცაა.

ელაზია. (სწორედ ამ სცენის დრის გამოჩნდება. შემოვა დერგუნაში და უკან დაიხეცს პოეტის მუშაინვლად).

ლენა. (გაღის)

ელა. (წუთის შემდეგ გამოჩნდება კარგში) უკაცრავად, გმონი უღბოვი მო:ვლით ხელი შევიშალეთ.

შერ. ახ, ელაზია, ჩემო სიკოცხლვე (ვაიწვეს მისკენ).

ელა. შესდექი! ვენ იყო ის მანილიოსანი?

შერ. ხა, ხა, ხა! ეკვიანობს ჩემი სულიყო, ეკვიანოწხ და მით თვიუნებურთა შეურთაცყოვასაც მანქანეს.

ელა. ვინ იყო ის მანილიოსანი?

შერ. ესლავ აგებინი: ის იყო ჩემი შორეული ნათესავი იღენი ნიკოპაძისა. ვიგოლთან მოვიდა, ვიღაც მოწუფის შესახებ მოსაზარაკებულად. სხვათა შორის, მაწუწა, რომ მან ერთ ოჯახში იპოვნა ჩემ მიერ ამ ერთი თვის წინიღე დარკავული ხელთნაწერი პოემა. პოემა, რომელშიაც უხვად ჩაქაჰაყვე მთელი ჩემი მოქმედება და შევეჩერე სულის უნაზესი ძაფებით. ამ გარებობამ ამძღვინათ გამახარა, რომ ვერ მოვიბინე, მივარდი გადასახვევად, მაგრამ, იმ საწყვალს შევიწინა, განწე გამბიტა. იი ამ მომერტს ალბათ შეესწარი შენ და, ვინ იცის, რა არ იფიქრე.

(გაგრძლება შემდეგ №-ში).

დასასრულ, უნდა მოვახსენიოთ, რომ პირადით მე, და ყველ ჩვენს სამკეს დიდის თანაგრძობით მოეკიდა მივლა: მაგარობის წერები, პარტული და პროფ სიული ორგანიზაციები, მთელი ქართული საზოგადოება. ჩვენი შენიშვნები, რომელნიც ძალზე დატვირთულნი არიან მუშაობით, თავს ძალას ატანენ, მოდიან ჩვენთან და საღამომობით კითხულობენ ლექციებს აგრეთვე სხვა ხელოვანი, რომელნიც ასევე თავდაუზოგავად გვშევიან სანატრო ადმინისტრაცია და განათლების კომისარიატი ხომ თავდადებულთა.

ყველა ამითი დახმარებით ჩაყვარა საფუძველი ამ დიდ სამკეს, მტკიცედ უნდებდა და ღირსეული-დაც დაგვირგვინებდა.

ამ გვარად მე დრამთ მწამს, რომ განახლებულს ცხოვრებაში ჩვენც ვიტყვი ჩვენს ახალ სიტყვას.

— რა უნდა იყოს თანამედროვე დრამატურგიის მიზანი?

— როგორც ყოველთვის, შექმნა ახალ ღირებულებათა: ხელოვნულის გზით ასახულ ფორმებში გადმოლა საკაცობრიო იდეალების, ან წარსულ დროთა იდეების ახალი შექმნა გასხვიონება.

— როგორი უნდა იყოს თეატრისა და ცხოვრების ურთიერთობა?

— თეატრი უშუქველად ანარქეკლია ცხოვრებისა და მისი ძირით ცხოვრებაშია, მაგრამ ეს იმას არ ნიშნავს, რომ თეატრი იყოს ფორტოგრაფია ცხოვრებისა. იგი უნდა ხელდაეხს ცხოვრებაში და აახაზადეს იმას, რასაც არამე თუ უზარალო მომავლადვი, არამედ სხვა დარგის ხელოვანიც ვერ ამჩნევს.

თეატრი ფანტაზიის პირში შეილა და ამ მხრივ მისი შესაძლებლობანი განსუალტრელია. ყოველივე, რაც ნიქერად და საინტერესოდ იქნება შექმნილი თეატრის მიერ, მისაღებია.

— რა მიზნებისაა ვაძლევა სახალხო თეატრისა და რა მიზანი უნდა დამისხოს მან?

— სახალხო თეატრმა დიდი მისია იქონია. წარსულში მან ეს მისია ბრწყინვალედ აღასრულა და მომავალში კიდევ უფრო ბრწყინვალედ უნდა ეოდღეს წინ. რაც დრო გადის, მით უფრო უნდა დაუზოგოდეს სახალხო თეატრი დახვეწულ სასყენო ხელოვნებას და თავისი აუდიტორიის გემოვნება და სული და გონება უნდა გააფაქიზოს სალი, მტკიცე, გარდევალი ღირებულების მატარებელი რეპერტუარის შექმნით, სახალხო თეატრიც დიდულტანტობიდან მკვიდრ პროფესიულ ნიადაგზე უნდა გადავიდეს...

— ქართული თეატრი რა გზით უნდა წავიდეს და რა მოედის?

— ქართულ დრამის ნორმალური განვითარებისათვის უშუქველად აუცილებელია იმ ხაზის გაგრძელება, რომელიც დღესა აქვს აღებული მას: შექმნა სასცენო ხელოვნების სფეროში დახვეწილი, მხატვრულ რეპერტუარისა, როგორც მსოფლიო დრამატულ ლიტერატურიდან, აგრეთვე მშობლიურ შემოქმედებიდან, თუცა ეს წყარო დღეს-დღეობით მეტად სუსტია, მაგრამ იგი იმედს მაქვს, ის ნაკალი, რომელმაც აქა-იქ ამ მხრივ იჩინა თავი, ძლიერ მდინარედ გადაიქცევა მოკლე ხანში და ამ მხრივითაც დღევანდელი კრიზისი ჩვენს მიერ ძლეულ იქნება.

ლადო მასნიოვილი
უკანასკნელად თავის სამშობლო ქ. თელავში.

აგრე უკვე სამა წელია განვლი რაც ლადის სიციხლით საესე, არწივისებური გამომეტყველების თვალში სასულამოდ მიიხუნქენ. გუშინ... თითქმის გუშინ სიხარულით შევეუბრებოდი მის მალალ სპეტაკს შუბლს. ის ხომ ამ ჯერად ცივ რუსეთიდან სასულამოდ დაუბრუნდა თავის სამშობლო კერას, მართალია, ფიზიკურად შესუსტებული, მოქანკული, წინა-დაკარგული, მაგრამ, სამაგიეროდ, მას ახარებდა ქართული სცენის აღორძინების ხანა; იგი კვლავ ძლიერი იყო სულით, მისწრაფებით, ხელოვნების გაორკეცული სივარულით.

— რძლივს ველირსე მოიონის ჯაჭვებ აყრილს ჩემ საყვარელ სცენას, ახლა კი სახელდამოდ მოვიკალა-

მარცხნივ პირველ რიგში სხდანი: გ. ტერნივი, ე. სიამაშინი, თ. ლდინიაშვილი, ან. მარქარი, ვლ. ციხისაივი, ჩ. ლდინიაშვილი, ლდიკო მახიშვილი; მარცხნივ მეორე რიგში: ა. ონიკაშვილი, იოს. ჩარელიშვილი, ნ. გოგალაძე, ა. ევლიძე, ლ. აღ-მუსხიშვილი, ა. აწუყული-გამრელიძე, ლადოს მესამე ცალი, არჩ. ციხისაივი; მარცხნივ ხევი დგანან: ივ. გოტაძე, აღ. ზაქტაშვილი, ვახ. ზაქტაძე, ე. დუკიშვილი, ივ. საატეშვილი, ჩ. ტერსიტაკტევი, ლ. ხა გამრელიძე, ილ. ვახტაშვილი.

თებ ჩემს ქვეყანაში, ავაცილებ ვეგლს საყვარლებსა ილტაცებით იმეორებდა მეგობრებთან.

1920 წ. რუსეთიდან დაბრუნებულად ლადომ როგორც კი ცოტა შეისვენა ტრფლისში, იმ ზაფ-

ხელსე გამოეშურა თელავისკენ. ერთი კვირა დაყო მან ჩემს ოჯახში და ბევრი ტკბილი და ნეტარი წუთები მაგრძნობინა თავის ტურნობით.

პირველი მისი სურვილი შუა მთის მონასტრისკენ გასივრება იყო, სადაც მას თავის დედ მამის სახლავი ეგულებოდა. ლადოს ეს სურვილი დაუხანებლოდ შევასრულეთ: შეათავის კაშკაშა დილა იყო,—ოთხსაბურთაი ლამაზი თელი შემათიკენ მიგვიპროვოდა—ლადოს თავის ცოლით და პატარა ცეცქი ლადიკოთი, დათიკო აწყურულს—თავის ქალი ლოხიკოთი და მე—ჩემის ქალით ელენეთი.

რასაკვირველია, შეუამთის დაბურულს მთას თავის დარაკარავებულ მიდამოთ, მოუხდებოდა რომ სხვა რამეხედაც გვეზრუნა. არ დავგვიწყებია: სახე ზურჯინი სასენზინო სანოვაციით და ტიკურა „კახური“.

ამ დღეს ლადოს აღლავებებს სახლვარი არ ჰქონდა. ვერ გავიანდა სოფ. ვარდისუბანი და გადავხედე თურღოს იქით სოფ. რუისპირს.

— ჩვენი სახლი, დიობლებული ჩვენი სახლი! — წამოიძახა ლადომ.

გომბორის ძველ გზატკეცილის მხარეს, რუისპირის განაპირად, უსიციცხლოდ, მაგრამ მედიდურად გამოიყურება ძველი უხარბაზარი შენობა წინ დართე ენოთი. მის მისივლილებს—ლადოს დედ-მამისეული სახლია. არ შეიძლება გამგელის ყურადღება არ მიიპყროს მან თავის ერთგვარი ძველი ელფურთი, იგი თვითეულ მოხუცს ბევრს რასმე გაახსენებს ძველის მარსულებად... აღბად ლადოსაც გაახსენა მან ბაგეშობის და ახალგაზრდობის მშვევედ და ტკბილი წუთებიც და თვლები აუტრემილიანა...

ვერც კი გავიგეთ როგორ სწრაუად განვევლით 7 ვერსის მანძილი და წავიდეთ შეამთის ჩუხზუხა წყაროს.

— იეს! შერი ჰირიმე, განა სად იქნება კიდევ ასეთი მოჩუხზუხე ანკარა ცივი წყარო, თუ არა ტრუფა კახეთში?!

დილის 8 საათზე ჩვენ უკვე შეამთის მწვანე ხაერდით დადუნვილ ვეზოში გავიშალვით.

„ჩვეულება რაჯულზე უმტკიცესია“ო, ნათქვამია, ლადომ მოისურვა დედმამის საფლავზედ ტრადიციულად ბერგისთვის პანაშოვი გადახედიდინენა. ასეთ წესს იმ დროს კიდევ ვსავალი ჰქონდა და ეს სურვილიც უმაღ შეუსრულეს ბერებმა.

მონასტრის მარცხენა კედელს ამწვენებს მარმარილოს ქვებით კოხტად გამოქანდაკებული ორი საფლავის ქვა ქართულის და გერმანულის წარწერებით. აქ ასახლავიან ლადოს დედა სოფიო და მამა სარდიონი.

ხომ არის ადამიანის ცხოვრებაში ისეთი წუთიც, როდესაც სულ უყიდურესი ათვისტაც სასოებას აგრძნობინებს და იმ სწორედ ამ დროს არაჩვეულებრივი გრძნობით შეცქერაობით ყველანი ლადოს აცუქმლიანებლს თვალბებს.

— ვაღლოთ, ვაღლოთ, მეგობრებო! — მოგვიბრუნდა ლადო დათიკოსა და მე—რომ იციოდეთ

რა სულიერ კმაყოფილებას ვგრძნობ ახლა მე, თითქოს რაღაც სიმძიმე ჩამომშორდა გულიდან. 25 წელიწადია მე დღე მამის საფლავი აღარ მენახა.

— აბა, ლადო! ეს ჩვენი ზნეობრივი და სულიერი მოვალეობაც უნამ მოვიხადეთ, ახლა ხორციელის მოთხოვნების თადარიგს შევუდგეთ, გამოვარევიეთ მე და დათიკომ ლადო ვანცდის მგომარეობიდან.

აქ ყველანი ავხამურათი, ავმოძრავდით: ვინ ქათმების ხარშვის, ვინ ამწვადღების დამზადებას, კახურის ჩამოსხმას და ცეცხლის გაჩაღებას შეუდევით შეამთის დაუხარულ მამებთან ერთად.

12 საათზე ჩვენ მონასტრის დიდი სასტუმრო დარბაზის აივანზე შემოშქრივებული ვისე-ღლით სუფრის გარშემო და კახურ მრავალკაციან გადავხანოლით იფალთო-რუისპირის ნაპოლებს. ნაღინზედ ბევრი ეპაროზები გაისხინეს ლდომ და დათიკომ თავის წარსულიდან. მოიგონეს ძვირფასი სკენის ამხანაგები ვასო, ვალიკო, კოტე, ნატო და სხვები.

ლადომ მტკიცედ შემოგვეცია და აღთქმა დავვიდეთ, რომ ყოველს ზაფხულს გვესტუმრებოდა თელავში და ჩვენ კი შეამთის ვარჯენებდით და მის ბუნების წიაღში მოვალხენდით.

გასტეხა ლადომ ფიცი! იმავე წლის დამდეგს სახუდამოდ დადმდა მისი მეტყველი—შქრბაზუ ბაგე. მაგრამ ამოუშული დარჩება ქართული ხალხის მესხიერებიან ის დიდი ღვაწლი, რაც მისმა მთალამ ნიჭმა შიეტანა სამშობლო სკენის სილაროში, არასოდეს არ განჭკრიბიან მის მიერ განსახიერებულნი გმირები და ლადოს ხსოვნაც სამარადისოდ დარჩება ჩვენში.

ლადო თითქოს გრძნობდა, რომ მისი მოგზაურობა კახეთში რუსეთთან დაბრუნების შემდეგ პირველი და უკანასკნელი იქნებოდა. იმავე ზაფხულს თელავის სკენის მსახიობებთან და სკენის მოყვარებებთან ლდომ სურათიც გადაიღო, რომელიც აპსისთან ერთად განახლებულ ვერხალ „თეატრი და ცხოვრების“ რედაქციას ეგზავნება.

ა. ციხისთავი

მისატვროება

მისატვროება არის ადამიანის კულტურულ განვითარების ერთი უდიდესი საფუძველიაგანი; მისი საშუალებით ვითარდება ადამიანის ნიჭი ხილულ საყვაროს ღრმა შემეცნების და მის უშუალო გარდმოცემისა.

მისატვროება არის საერთო ენა ყველა ეროვნებათა შორის. მისატვარი ხელოვანი თვის შემოქმედებაში გამოსთქვამს როგორც მას, რასაც რელიგონის ხილით განიცდის, ისევე მას, რასაც იდეალურ მინზად დაისახავს. ისე ცოცხლად, უშუალოდ და რეალურად ვერც ერთი სხვა დარგი ვერ დაგვანახებს ცხოვრების ფორმათა დივალბას, როგორც მისატვროება, რომელიც აძლიერებს და ადვილდებს ახალ ცხოვრებისეულ ხალხის მისწრაფებას.

უიანსკენლს საუკუნეში მხატვრობამ სრულიად გარდაქმნა კულტურულ განვითარების და ცხოვრების წინსვლის მთავარი საფუძვლები: თეატრი, სინემატოგრაფი, პედაგოგია, აგრიკულტურა, სტატისტიკა და სხვა.

მხატვრობა ნაციონალურიც არის, როგორც ეროვნული სულის და სტილის უშუალო გადამმომცემი და ინტერნაციონალურიც, როგორც ყველა ერთთვის გასაკები.

საქარისია უცხოელმა გადაავლის თვალი ჩვენს ჩუქურთმებს, შენობებს, რომლის გეგმები ჯერ იხატება: ნახონ ფრესკები: ვარიანის, დავით გარეჯის და გელათის; ნახონ მინიატურები ძველ სახარებათა, ხახულის ღვთის მშობლის და სხვა ხატები, რომ განცვიფრებით და მოწიწებით წარმოიდგინონ ძველ კულტურულ საქართველოს დიდება.

დაწინაურებულ ერებს მხატვრობის საქმე ისე აქვთ დაყენებული, რომ იქ ყველა განათლებულმა კაცმა რამოდენიმე იცის ხატვა, ყველა სპეციალისტი ექიმი, მეურნე, თუ ტექნიკი, თუ სხვა, ბევრი სიტყვის მაგერი ერთ წუთში წიგნაკში დაგინახავთ თავის საქმის ადვილად გასაკებ გეგმას. ჩვენში ამ მხრივ ძალიან ჩამორჩენილი ვართ არა თუ საზოგადოლო ინტელიგენტი, არამედ თვით ხელოვნების დიდებულა წარბომადგენელნი როგორც არიან არტისტები, მუსიკოსები, პოეტები ერთ ხაზის გასას ვერ ახერხებენ და ცარდელი სიტყვით ცალმხრივ შთაბეჭდილებას სტრუქტურენ.

ძნელი ამ პატარა წერილში ლაპარაკი გქრძით ქართულ მხატვრობაზე, მის მიმართულებაზე, ამაზე შენდებ, მაგრამ არ შეიძლება არ აღინიშნოს ის უწყვეტო მდგომარეობა, რომელშიც არის საქართველოში მხატვრობის სწავლის საქმე.

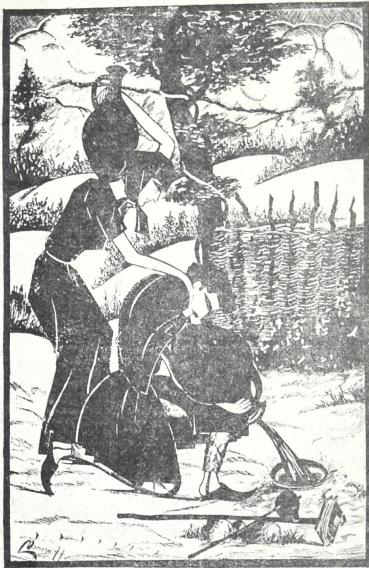
მთელ საქართველოში არ არის უზრუნველყოფილი არც ერთი სამხატვრო სასწავლებელი.

ერთად ერთი აკადემიაა საქართველოში, რომელიც მოთავსებულია საშინელ დატყვებულ შენობაში; არ არის: დატული არც წვიმის, არც სიცივის და არც უსინათლობისაგან. სწავლის ფასის სიდიდე სდევნის ნიქერ ახალგაზრდა ღარიბ მხატვრებს და ხვის სათარეშოდ მხოლოდ შექმნილთა შეიღებისათვის.

მაგრამ ეს ყვედ არაფერია. ამ აკადემიის არ აქვს არც ტანი, არც მუხები: არ არის: არსად სახელმწიფოში არც საშეალო, არც დაბალი სამხატვრო სასწავლებელი.

რუსეთშიც აკადემია ერთია, მაგრამ ორიოცდა რვა სამხატვრო სასწავლებელია, საიდანაც გადადიან აკადემიაში. უამისოდ აკადემიას, როგორც უნივერსიტეტს უტეხნივკეთო, ეკარგება აზრი. ამაზე სახალხო განათლების კომისარიატს ყველაზე პირველად უნდა ეზრუნა.

ჩვენ სამქობია საქართველოს მოქალაქენი დიდ კულტურულ ალორიზების წინ გსდევნათ. ხალხმა

სიფლის სურამი: ღვინის გადაღება

ნახატ. დ. ქუთათელაძის.

იგრძნო თავის შემოქმედების ძალა, ყოველ მხრიდან მოდიან მუშები, გლეხები პროვინციებიდან — უნდაოთ თავის ძალ-ღონით, ნიქით თავის თეატრები, კლუბები მოაწიონ. დეკორაციები, კედლები, პლაკატები ხატონ, მაგრამ არ იციან ვის მიმართონ. ვერ უყურებენ ამ გარემოებას, როგორც სამხატვრო საზოგადოების თავმჯდომარე, გულგრილია. რაც მგება და გადავადე და მოვაწყვე სტუდია. ვერ წარმოიდგენ, როგორც კერძო პირის, რა დაბაკოლებები მეთლებოდა წინ ბინის, სინათლის და ხელსაწყოების და სხვათა გამოქმნის დრის.

მაგრამ დავამარცხებ. წლის ბოლოს გამოფენაც გავართო. პრესამ დაიავსა. განათლების კომისარი კმაყოფილი და მადლობელი დარჩა. დამარდა ყოველთვიურ დახმარებით უზრუნველყოფას. თვით ისურვა კომისარიატის ქარხნიდან ფერების მოკვება ლაზიმ მოწაფეთათვის.

ვინებოვებ, რომ ჩვენში სამხატვრო ხელოვნების სათანადო ყურადღება მიუპყრება. მაშინ მე მწამს მრავალ სამხატვრო ნიქს აღმოაჩენს ჩვენი მხატვრული ქვეყანა და მსოფლიო სამხატვრო საგანძურში თავის ღირსეულ წილობაც შეიტანს.

პროფ. მიხე თოიძე.

ძ ა რ თ უ ლ ი თ ი ა ბ რ ა ლ ი

ადამიანი მასა⁴ ე. ტოლერის, თარგ. გრ. რომაქიძის, დადგმა მ. ქორელოსა.

ვასულ კვირას, 4-ს და მ დეკემბერს, რუსთაველის თეატრის სცენაზე ორჯერ წარმოადგინეს გერმანულ მემარცხენე ექსპრესიონისტის ერნსტ ტოლერის 7 სურათიანი პიესა— „ადამიანი მასა“.

პიესის შინაარსი აღებულია ბავარიის რევოლუციის ისტორიიდან.

ე. ტოლერის თეიოთი უშუალო მონაწილეობას იღებდა ამ რევოლუციაში და მისი პიესა დაწერილია რევოლუციის დამარცხებით გამოწვეული მწარე განცდებით.

პიესის მთავარი თემაა: შეჯახება ორი კულტურის, თანამედროვე საზოგადოების ორ მიმდრეკილულ ძალის: ბაროკალების ერთ მხარეზე სდგას რევოლუცია, სტიქია და მისი შემბრძენელი მასა, რომელიც იბრძვის კაცობრიობის დამონადგმულ ნაწილის განაჯივსულებსათვის, ბაროკალების იქით კი უსამართლოთ გაბატონებული კლასი, ბურჟუაზია თავისი იდეოლოგიით.

პიესაში მოკრძეულია ამ სასტიკი ბრძოლის ეპიზოდები.

მეორეს მხრივ, პიესაში დაბირისპირება მასის და ადამიანის.

რევოლუცია უდიდესი სტიქიაა, ის მოზღვავებული გრძობის გადმოხეტიაჯა ნაბირებიდან და ამიტომ მისთვის არ არსებობს აჯავითაი კანონები, ის სთელავს ყველაჯერს, რაც ხელს უშლის მის ბრწყინვალე მსვლელობას.

მასა, ბრბო, რომელიც ქმნის ამ რევოლუციის და სულის უღვამს მას, მუშუპოვარია თავის მისწარაფებში, მისთვის მისაღებია ბრძოლის ყოველჯავარი საშუალებები.

არ არსებობს არაიჯითაი სიწმინდე, გარდა მასისა და მისი საქმისა.

მაგრამ აქ მასის წინ სდგება ადამიანი (და არა პიროვნება).

აქეს თუ არა უფლებია მასას ვასთელოს ადამიანი და მის გვანზე გაღაბიჯებით განაგრძოს დაწყეული გზა?

ამ საკითხს უფლს ვარს ავტორის ინტელექტი და ის სწყვეტს ამას ისე, როგორც შეკვერის ექსპრესიონიზმის.

მასა არ სცნობს ადამიანის სიწმინდეს, მას ვერ აჩერებს ადამიანის სისხლს, მაგრამ ადამიანიც მტკიცეა ამ სამკვდომლად სასიკოცხლო ბრძოლაში და არა ნაკლებია თავგანმობლით იცავს თავის ღირსებას. მიუხედავად თავისი პოლიტიკურ რწენისა,

ე. ტოლერის, როგორც ექსპრესიონისტი ხელვჯანი ერთგული დარჯა მიანც თავისი თავისა:

ადამიანმა გაიმარჯვა, მან სიცივლით გბმოსიყლია ადამიანური ღირსება და სიწმინდე.

ადამიანმა მოსკმენა მიანც თავისი თავი და, ჩვენის გაგებით, სწორეთ ამ ადამიანის ძიება უნდა შეადგინდეს პიესის ძირითად იდეას.

პიესა სიმბოლოურია. როგორც სხვა ექსპრესიონისტულ პიესებშიაც, ამ პიესაშიც უფრო მეტია მსჯელობა, ვიდრე მოქმედება. მაგრამ პიესა მოხდენილია. არის ჩანოსმებული, ის ულარებათ თანამედროვეა და მასში ბევრია პათეტიური და ყრუანტელის მომჭვრელი ადგილები.

პიესა დასდვა რევისორმა მ. ქორელმა. უნდა ითქვას, რომ ის ერთი უროლოუსი და ულამაზესი დადგმა იყო მთელი ამ სესონის განმავლობაში. პირველ ყოვლისა აღსანიშნეჯია ის, რომ რევისორის სწორეთ გაუგტა ავტორის მიზნება და თვით ნაწარმოების მოთხოვნილები.

აქ მთელი მოქმედება განვითარებულია რეალისტურ და სიმბოლოურ ხაზების ხლართში, და სხვანიართ არც შეიძლება იმ ღრმა სოციოლოგ და ფსქოლოლოგურ ღრამის გადმოცემა, რომელთა ნასკმეჯეც არის აშენებული მთელი პიესა.

დადგმაში ფართოდ გამოყენებულია სინათლის ეფექტები, რაც მისტურ, ელფების აძლევს სურათებს და აძლიერებს შთაბეჭდილებას.

დადგმაში გათვალისწინებულია თვითელის ხაზი, თვითელის ნაბიჯი და ექსტიცი ეკ. არტისორის მიზნით დაუსახავს შექმნას სცენაზე ქარხნების ოთხ კედლებს შორის მოწყვედილ ადამიანების რეინიზისეპტური მოძრაობისა და მოქმედების მიქნა. ასეთ განჯარხებისაიცი რევისორისთვის აუცილებელი იყო სცენაზე ქარხნის შთაბეჭდილებების შექმნა და ამ მხრივეც მსაყრებლისათვის ნათელია რევისორის ფანჯარხის სიდიდრე და მრავალფეროვნება.

განსაკუთრებით ღამაზია პირველი, მეორე და მესამე სურათი. მოვიჭებრებული ბირვის სცენა, მოხდენილია ნამდელი სახის მაკიჯრათ ნრ დაბების ხმა-რება, მხოლოდ აქ საეტიოა, რომ ნიღაბები არ ახშობდენ მსახიობების ხმას; ამას გარდა უნდა აღენიშნოთ, რომ სცენა ბირეჯუ რამოდენიმე გაზარეუბულია.

რევისორის დიდი მუშაობა სინას ავტოთეე მასიურ აქენების მოზადებაში; მასიური სცენები აქ მთავარი ძარღვია პიესის და მათვან არის დამოკიდებული მთელი პიესის მედი. მხოლოდ უნდა შევნიშნოთ, რომ ალჯავლჯ მასიურ სცენებს აჯლდა სიკოცხლუ და პათოსი. მიგალოთად, ინტრინაიციონალის⁵ სიმღერაში საეტიოა მეტი თავგამეტებისა და ბრძოლის წყურვილის გრძობის ჩაქსოვა. ზოგიერთ ადგილებში მსახიობებს (მასიურ სცენებში) ეწვლებოდათ როლები.

საერთოდ „ადამიანი-მასა“ დადგმით მ. ქორელმა შესძლო განჭეტიციკება ქართულს სცენაზე თავისი სახელი, როგორც დაკვირვებულ და გამოცდილ რევისორის; ამ დადგმით მან გადაგვიშალა

თავისი ნიჭი და ის პოტენციალური ენერჯია, რომელიც მასშია დეკაროლი.

ამ საღამოს დამტკიცდა ისიც, რომ ჩვენ გვეულისა ისეთი რეისონრებიც, რომელთაც შეუძლიანთ მოვცემა მთლიანი და დამთავრებული წარმოდგენები, თუ მათ საშუალება ექნებოდა ფართოდ ისარგებლონ ტენზიკურ და მატერიალურ საშუალებებით.

თამაშის ცხრიც შევიძლია შევიცხოთ მხოლოდ ორ მსახიობს: ნ. ჩხეიძის და ა. ხორავას, რადგან ამათ გარდა პიესაში არ არის სხვა თვალსაჩინო როლები.

მუხბარებით უნდა აღენიშნოთ, რომ ნ. ჩხეიძემ ვერ გვეგზავნა ამ საღამოს ჩვეულებრივი ესთეტიკური სამოთხეება: მსახიობს აკლდა ტემპერამენტი, გრანაობა, მის ვადკოვიძეში არ სჩანდა ენოქის ამპარაგული ტემპი, ექსპრესია; მის მიერ განსახიერებელი პიროვნება მეტად რეალისტურია.

ა. ხორავაც რეჟისორს ამსრულებელს ვერ იშოვის აკადემიურა დაზამ მასის ხელმძღვანელის როლისათვის. ის თავისი არტიკული გარეგნობით და მქუხარე ხმით ბრძოლის ცეცხლს ანთებდა მასისა და მათურების გულში. მოფიქრებული და გაზომილია მსახიობის ყოველი მოქმედება, ფესტი, მხოლოდ ალავ ალავ მსახიობი სათანადოთ ვერ იყენებს თავის ხმას.

საბოლოოდ მსახიობი სწავთვად მიიწევს წინ და ახლო მიამავლს ის მსახიობი ადვლის დაიქვის ჩვენი თეატრის სენსაზე.

ქარები იყენებ დანარჩენი შემსრულებლებსიც, მწყობრა და დავიერებული თამაშით ისინი ქმნიდნენ იშვიათ ანსამბლს.

ჩვენი რეჟისორს სრული არ იქნება, თუ არ აღენიშნავთ ახალგაზრდა მხატვარ კ. ზღანდინის შემეხიერ დეკორაციებს. უბრალო, მარტივ ფერებში მოცულა დაშაბრებული მხატვრული მიღწევა.

მეტად ღამაზია სინთლის ვექტებიც.

ზ. ხანიილი.

კვირას, 25 ნოემბერს, ყოფ. ქართულ კლუბის თეატრში გაიხსნა, სახელმწიფო საბავში თეატრის პირველი სეზონი. წარმოდგენის წინ დასის რევი-სონმა ს. წერეთელმა მოხსენება წაიკითხა საბავში თეატრის დიდი მისწერელების შესახებ. მისის რეჟისორობით წარმოდგენილ იქნა პირველად ქარ-ავლი სცენაზე პიესა—ზაპაიდი. და ნახუკოშვილი-სა „ნაკარე ქიქია—კიქია“. პიესამ მწყობრად ჩაი-არა და დამწერე ბუნებრივ ასომივნა. კეცია ამს-რულებელთაგან აღსანიშნავი არიან: ვარლამიშვილი (კიქია), მირე (გოგი), გულნარა (თამარ), აგრი-ვე ზამთარაძის ასულ ბარბას როლოში (ოლონდ იმი-ეროლი კილო ეტკობიდა). და ყაჩაღების როლოში აღსრულებელი შ. მუქდომიშვილი და კ. ჯალოში, პიესის რეჟისურას ხელი არნდა. გრემლი ანტრაქ-ტები ბავშვებს აწუხებდა.

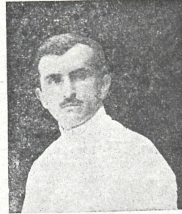
დარბაზი გაქვილი იყო ბავშვებით, რომელ-თაც მხოლოდ ტაშის ცემით დაავილოდოვებს, რომ-გორც რეჟისორი, აგრეთვე მსახიობნიც.

სეზონის გახსნას დაესწერე განათლების კო-მისარიატის, სოციალურ აღზრდის მთავარ სამარ-თველოს, ახალგაზრდა კომპაერის, ცაქის, და სხ. წარმომადგენლები.

ქნტი.

საზოგადოებრივი ცხოვრება

ინსალიდია შორის

მალიკია გრგალია
იქნა დავილიდა ზრობის არტელაბალ წრეცის ვაგჟოვის პირველი თვეჯღო-მარე.
(ის ოქტომბერს მისი ტრალიტული და-ლუვის გწმო).

დღეს, როდესაც ჩვენი საზოგადო-ებრაბალი წრეც უდგება ფერხალ „თეატრი და ცხოვრება“-ს გა-მოცემას, არ შევი-ძლიაღლიაღრა სიყ-ვარულით არ მო-ვიგონოთ ამ სა-ზოგადოების ერთი ერთი დამაარსე-ბელთაგანი, ამა-წყლის 15 ოქტომ-ბერს ტრალიტუ-ლად დაღუბული

ამხ. მალიკია ანთვლია.

იმ კულტურულ საქმიანობას, რომელსაც ამ ეამად ხელს კიდებს „ახალი წრეც“ საბირველი ჩაუ-ყარა ამხ. მალიკიამ, რომლისთვისაც კლუბი „ახა-ლი წრეც“ იყო მხოლოდ საშუალება—მიზანი კი—კულტურული მუშაობის წარმოება ერთის მხრით, ხოლო ინვალიდთა უზრუნველყოფა მეორის მხრით.

ამ დღითი შეიარაღებულია ამხ. მალიკია მუ-შაობად ჯერ-კიდევ საქართველოს დასახიერებულთა კავშირში, რომლის ერთ ერთ ხელმძღვანელად იყო უკანასკნელ ხანამდე. თვით ინვალიდ ფოხკურად, რაინდ იყო სულიერად ინვალიდებს შრომის რე-ლიზაცია, მათი გაგულტურონება და საზოგადოე-ბრივ აღმშენებლობაში ჩამბა-ერთი სიტყვით ინვა-ლიდებში „ინვალიდობის“ მოსაპობა—აი რისთვის იბრძოდა და რის ემსახურებოდა განსვენებული, ამ მუშაობის პროცესში მას ბევრი უსამიერებმა შეხვდა, მრავალი შეურაცყოფა გაუტანა. შტრები შეიძინა, ავარია, საქმის სიყვარულით, ფარხმით არ დაუყარა, ბრძოლის ველიდან არ გაქცეულა.

ქუმშიარტად დიდი დანაკლისა ასეთი ადა-მიანის დაკარგვა მაღალ ღირსი თვე სრულდება, რაც შესწავლა ამ არა ჩვეულებრივ ენერჯიის მქონე ადა-მიანის მაჯის-ცემა და უნდა გამომეტყულოთ, რომ უსწევ დავგეტყუა იბოლბა.

მიუხედავად ამისა ჩვენ არ ვტირობთ მის. მალიკიას მსგავს ადამიანებზე ცრემლებს და ღვრინას. მათ წინაშე მხოლოდ მუხლს იყარან და ფიცსა ვდებენ.

„ახალი წრეც“, მთელი თავისი შეზადგენლი-ბით, ფიცსა სდებს მტკიცედ იხელმძღვანელოს თავის საყვარელი, ყოფილი ხელმძღვანელის მიერ დატყუებულ ანდრძით და გააღრმავა-გაუფართოოს მისგანვე საბირველი ჩაყრილი მუშაობა.

ახანაგია.

გიგლიოვკრავია

შ. დადიანი. ტ. I კიგხები

სახელმწიფო გამომცემლობა დიდა ქილაქი 1923 წ. ფ. 3—50 კ.

გულახდლოდ უნდა ითქვას, რომ ჩვენი თეატრული ზღბილითაც ძალზე დაბნობა, ათასში ერთხელ თუ გამოვიდოდა ისეთი გამოცემა, რომელსაც თავისი სპიროს სიმბოძე ვაჭოდა, სამწებრონი განდებ ჩაითვლებოდა, ბოლო წლებში თითქოს დაიწყა ამ დიდა ნაქლის მოსამოსებად შენობა. რბეუდვა მსგავსე და სხვა მწერალთა ჩრქულნი წარმოგებნი, პიესები და სხ. თუ ჩვენი დაბა ქალაქებისა და სოფლების თეატრებში საქების ატრეად ზღბის მრავალი მიზეზი ელმებოდა წინ: სცენის მოწყობლობა, უტანისაზმოსა და სხ. ერთი უმთავრესი მიზეზი იყო იგივე ამისათვის უქონლობაც.

ჩვენს წინ დიდა მსგავსე დღის ამ პიესათა კრებული. ესგარეცხე ჩვენი იმისათვის, ზღბიანისათვის კარგი სახეჟარია გამოცემა თეატრულ დღეს დაზარაბს და მხოლოდის ყოფილი ამ თეატრებს, სადაც ზღბად დიდა მოთხოვნა იყო ამ პიესათა დადგენა, ჰგავდა მონაჯი კრებულებით. ნათლად სანს, რომ მიღებული ყოველგვარი ნომები წყნების უნაკლოდ გამოსწვლისათვის, ამ კრებულში ნახეთ ეკვლისათვის კარგად უნაზღუდუდ დადგენილად, „მღვიმეში“, „სოხ ნადიმდგენ“, „მწერი ჭირიმე“, „ივრამი“, „იგვებკორი“, რომელთაც არა ერთხელ

დაუტყია ჩვენი საზოგადოება. ამ პიესათა შესახებ ნათლად გამოიჭყვლიდა აზრი, რაზედაც ჰკვირს არ ვიჭერებებით. ერთეული მხოლოდ, რომ მალე დაღიანა მთავრე ქვეყნისათვ ქართულ ენადის, ქართული სტულის პიესები. შ. დადიანი ღრმად იტრება თავის გზითა სტულის სიღრმეში.

ეტიკოს თავის გამართებს შიშაუბრებს შიშა რადიული სიტუციის სული: იგინი მდემ ამ კრებულსა სიტუციანი იუფებით. მაისი დაზარაბთ თუ შეთვისების უნდად მათეუბნებს თუ მათეუბნებს ნათლად წარმოუდგენა წინ ის დრო და მდგომარეობა, რომელთაც უნდებოდა ყოფნა მათ თუ იმ გზის-ს მიტრამ ამ პიესებს ისტორიანი შიშაუბრეობაც უნდებოდა. წინს წინ დაზოული აქვს სტრატეგია ეტიკოსი, ქადა მისის ნაკისი, ფაქსიმილე ეტიკოსის და წ. კერძალკაუკლის წარსანის წინასიტუციათა, „მსგავსე დადიანი“ და შ. დადიანის კლია კარია, რომელშიც უფრო ნათლად დინახავთ შ. დადიანის ვინაობას, ბოლოში წინს დართული აქვს ეტიკოსის მწერიშენები და მათარი სიტუცია, რაც წინს დირებულებას უფრო ფესსა სდებს.

ეს გამოცემა კარგ შიშაუბრეობას სტუგებს. წინს მწებრივად გამოცე მული და ღმრთობა შექმული მათარია შ. ჩაქვიანის მიერ. დაბეჭდილია სურათი, კარგ კალაღულზე და შ. ცენის 394 გვ. ღირს 3 შ. და 50 კ. კარგი იქნება რომ სკოთი კრებულების გოგუცა ვაშო იქნეს რაც უნდა დღეს და მარტას ადმოუწეს ჩვენი თეატრების დარბი მიმდლოთვებს.

შ. ალი.

ხელოვნების ქრონიკა

ქართული თეატრი

ახალი პიესები: ა) „ხიზისა გველი“, ორიგინალური დრ. ნ. მოჭ. ძველი საბერძნეთის ცხოვრებდა აღ. ქუთათიელისა და ბ) „სამანიშვილის დღინაცვალი“, დ. კლიაშვილის მოთხრობადან გადმ. შ. შარაშიძის მიერ, სავანეგებოდ მზადდება და ამ მოკლე ხანში დიდგემის რუსთველის თეატრში. (პირველ დასდგამს კ. მარკიანიშვილი, მეორეს ა. ფაღაღავა); გ) ქართლ-იმერეთის დასწერა „შავი ჯვარი“, სამღვდლოების ცხოვრებდაინ.

„ვეფხისტყაოსნი“-ს გასცენიურებას აზნადებს სახელმ. დრამის დასი. დრამის წარმოდგენა განზრახულია დიკემბ. 19 ს.

რუსთველის თეატრში. ახლა მომავალში გაინახლება ი. გედევიანიშვილის „სინათლე“-ს წარმოდგენა.

მსახიობთა კლუბი იხსნება 17 დეკ. ქიმიერიონში, სადაც ორმსახიობით გამოართვა წარმოდგენები ურუმეგარი მსახიობთა სამსარგებლოთ.

საგაბტროლოდ ბათუმს გაწვეულია ნინო ჩხეიძე და მ. ქორელი, ახალსტეპანს—შ. დადიანი (დასდგამს „გვეგებკორი“-ს) ტუფილის ბათომიდან მოწვეულია აღ. იმედაშვილი (მაკეტო, ოტელი).

დაბა-ქალაქი

ქუთაისში ქართ. წარმოდგენების სეზონი დაიწყო; დასის გეგმვა მსახ. ი. ზარდალიშვილი, მოწვეულია შორის. არიან დასმხუერებულნი მსახიობნი: ე ჩერქეზიშვილი, ვ. გუჩია და ვ. გამყრელიძე

ბათუმში ქართული წარმოდგენები სისტემატრად იმართება მსახ. აღ. იმედაშვილის რეჟისორიბით.

სოხუმის ქართულ დრამ. სახ. თაოსნობით შეტარდა დრამ. ექსის მსახ. უფიციის რეჟისორიბით.

ტფილისიდან მიწვეული არიან ხუციშვილი, გუგუშვილი და სხ.

რუსული თეატრი

რუსული აკადემიური დასი დაიარსდა სახალხო სახლთან. მესამე თვეა სეზონი დაიწყო, ყვირაში იმართება 4 წარმოდგენა.

მსახიობთა კლუბი ბაქოში ჩამოვიდა ტფილისს. გამოვიდა სახალხო სახლში პიესაში „ცენა გუჩია“.

მხატვრობა

ხელოვნათა მთავარ კომიტეტმა გადაწყვიტა, მთავრობის წინაშე შეაღწევილობა აღჭარას, რათა ახალგაზრდა მხატვარი ირაკლი თოიძე, რეჟოელი სტის სურათის ავტორი, საზღვარგარედ გაიგზავნოს უმაღლესი სამხატვრო განათლების მისილებად.

მუსიკა

ქუთაისის სამუსიკო სასწავლებელთან დაარსდა სასოქოკო და სიმეზე დამკვირეოთა კლასები. სასწავლებლის დირექტრად მიწვეულია ილ. ახაშიძე.

ახალი ოპერა შ. ფალაშვილის „დაისი“ წარმოდგენილი იქნება დიკემბრის 19.

მწერლობა

ახალბურ მწერალ გიგა ხეყაშვილს 25 წ. შეურუღდა, რაც სამწერლო ასპარეზზე მოვლადეოზს. ამისთვის რკ. გვ. სტამბის მუშათა, ბეჭდვ. საქმის კ გზობის და მუსიკორების თაოსნობით შესდგა კომიტეტი ამ დროს აღსანიშნავად შესავეერი რუბილეს გამოართვა განზრახულია ამ თვის 22 ის თვის.

რედატორი: იოსებ იმედაშვილი.
გამომცემელი: ოზონი დაჭირილია

სტუმრის არტული „ახალი წიგნი“.

Comptoir general
technique

„SATDAMNADI“

Appareillages

Electrique,

Applications

Electromechanique,

Machines

Electrique.

Place de liberte N. 1.

დასახირობებულ

ემოკართა

ტექნიკური

საადამიანობრივი

„სატდამნადი“

ყველაფერი

ელექტროტექნიკისთვის

მოწყობა

ლიტვინან სადამბრის

და

ს ი ნ ა თ ლ ი ს.

აშენება და შეკეთება

შენობების

თბილისის რაიონი, № 1.

ტფილისის სასოფლო-სამეურნეო სასურთიერ- თო ნდოვის საზოგადოების გამგეობა

ამით აცხადებს, რომ ა. წ. დეკემბრის 15-ს, საღ. 7 საათზე საზოგადოების ბინაზე (სასახ-
ლის ქ. № 6) დანიშნულია საზოგადოების წევრთა ჩვეულებრივი საზოგადო კრება.

დღის წესრიგი:

1. გამგეობის მოხსენება წარსული საანგარიშო წლის შესახებ.
2. საბჭოს მოხსენება.
3. სარევიზიო კომისიის მოხსენება.
4. ხარჯთ-ალრიცხვის დამტკიცება.
5. წესდების შეცვლა.
6. საბჭოს წევრთა არჩევნები.
7. გამგეობის ერთი წევრის არჩევა ნაკვლად გასული წევრის გრ.ლორთქიფანიძის.
8. მიმდინარე საქაბები.

შენიშვნა: თუ პირველი კრება არ შესდგა წევრთა კანონიერ რიცხვის დაუსწრებლო-
ბის გამო, მეორე კრება მოხდება დეკემბრის 30-ს დილის 11 საათზე აღნიშნული საკითხ-
ების გადასაწყვეტად და ჩაითვლება კანონიერად, რამდენი წევრიც არ უნდა დაესწროს.

ომში დაქრილთა შრომის არტელ „ახალ წამ“-სთან დაარსებული

საგანმანათლებლო სექცია

„კულტურა“

მიზნით ისახავს სახელგამის და სხვათა მიერ გამოცემულ წიგნების გავრცელებას ინვალიდთა ორგანი-
ზაციებში და ხალხის ფართო მასებში. წიგნების საწყობი—„თეატრი და ცხოვრება“-ს რედაქციაში
(დროებითი ბინა—რუსთ. პროსპ. № 10, ეზოში). 1—4

გვერსვი ა. პიკელნი გვერსვი

რუსთვ. პროსპ. № 12

საზონის უკანასკნელ მოდით

პარიზის და ლონდონის

ქორნალების მიხედვით სრულდება დაკვეთა მხატვრულის გემოვნებით. იქვე მიიღება ყოველგვარი
სამუშაო

გეზვალუოვის ნიშთაგვა.